

Gup en de werelddeuren

'Mogen we daar staan?' vroeg Otto aan de sluiswachter. Die knikte. 'Of is dat geen mooie plek?' mompelde hij binnensmonds.

Otto kon wel juichen. Hij had de neiging om een dansje te maken met de man die voor hem stond en zich had voorgesteld als Klaas Veenker maar Klaas zag er niet uit als iemand die er van hield dat er met hem werd gedanst. Hij had zijn fiets schuin neergezet, kauwde op een groot stuk kauwgum en stond tegen de stang van zijn fiets geleund.

'Heb je nog wat nodig?' vroeg Klaas en spuugde het stuk kauwgum het water in.

Otto keek om zich heen.

'We zouden ook een slaapplek krijgen. Klaas wees naar het brugwachtershuisje.

'Dat is jullie hotel,' grinnikte hij. 'Hier heb je de sleutel. Moet ik even meelopen?' Zonder het antwoord af te wachten gooide Klaas zijn fiets in het gras en liep voor Otto en Gup uit naar het hotel. Ze waren uitgenodigd om hun pizzabus op een schiereilandje in het midden van het Stadskanaal neer te zetten. Binnenkort zou er hier een groot feest zijn omdat de sluis gerepareerd was en in de aanloop naar de opening werden er allerlei festiviteiten georganiseerd. Gup en Otto mochten hier pizza's bakken en verkopen. Dat ze zo'n mooi plekje toegewezen hadden gekregen was een mooie verrassing.

Klaas deed de deur naar het huisje, dat ook op het schiereilandje stond, open en liep naar binnen.

'Leuk', zei Gup verrast. 'dat had ik niet verwacht.'

'Ik ook niet,' zei Klaas. 'Stelletje flipdrillen, hebben ze het hier ook al geflikt,' tierde hij.

'Hebben we wat gedaan wat niet mocht?' vroeg Gup. Klaas liep onverstoorbaar maar zichtbaar geërgerd door gezellig ingerichte ruimte waar hij een beetje overdreven de naam hotel aan had gegeven. 'Kunnen ze nu echt niet met hun jatten van andermans spullen afblijven?' riep hij meer tegen zichzelf dan tegen Gup en zijn vader.

'Ongelooflijke oetzwansen. Misselijke zwienepokkels met hun grijpprage klauwen. Als ik ze te pakken krijg dan zal ik ze even penshannesen.'

Klaas werd steeds kwader en hield zich niet in. Hij draaide zich om naar Gup en Otto.

'Nu is jullie hotel aan de beurt. Die ijzeren klaplopers zijn hier nu geweest om een deurtje te lichten.'

'Een deurtje te lichten?' vroeg Gup. 'Ik weet wel wat je bedoelt als je zegt dat iemand je een beentje heeft gelicht.'

'Hier doet een of andere lapzwan aan deurtje lichten.'

'Maar wat is dat dan?' vroeg Otto belangstellend.

'Kijk daar dan. Daar zie je het.'

'Ik zie niets,' zei Gup. 'Precies, je ziet niets. Dat is het hem nou juist.' Klaas Veenker graaide in zijn broekzak, pakte er een pakje kauwgum uit en stak een stuk of vijf stukje tegelijkertijd in zijn mond. Zijn kaken vermaalden de stukjes op zo'n manier dat Gup en Otto elkaar hoofdschuddend aankeken. De volle rode wangen van Klaas bolden en zijn kaken knarsten waarbij wat spuug over zijn lippen liep. Hij slikte het overtollige speeksel weg en zei: 'Er is inderdaad niets te zien. Daarom zag ik het ook. De deur die daar hoort te zitten naar jullie slaapkamer is weg. Geheel en al naar de fillemikken.' Klaas nam de homp kauwgum uit zijn mond, speelde er mee met zijn vingers, kwam hij dichtbij Otto staan en fluisterde: 'Deurenlichterij is het. De deur van de watertoren is al gelicht en verdwenen. Uit het streekhistorisch centrum is al een deur gejat. Bij de oude school hebben ze de wc deur uit de hengsels gelicht en van het huis op nummer 145 hebben ze de achterdeur gejat. Gewoon op klaarlichte dag gelicht.' Klaas maakte een gebaar met zijn handen alsof hij een deur optilde, onder zijn arm nam en er mee vandoor liep. 'En nu ben ik de pineut. Stelletje veenponems dat ze daar zijn.'

'Dus er is iemand die deuren uit huizen en gebouwen steelt?' vroeg Gup te overvloede.

'Dat zei ik toch, niet?' zuchtte Klaas. 'Of heb je je oren op de plek van je ogen zitten soms?'

'Maar waarom dan?' vroeg Otto.

'Weet jij het? Ik weet het niet. Maar als ik er achter kom dan zijn die stoethamels aan de beurt. Ik weet wel wat je met van die belhaspels kunt doen.' Hij pakte de kauwgum tussen zijn vingers en

rekte het uit. Daarna kneedde hij het tot een brok, maakte er een poppetje van alsof hij aan het kleien was en beet dan het denkbeeldige hoofd van zijn kauwgumpoppetje. Vervolgens stopte hij alles terug in zijn mond en wilde Otto een hand geven. Otto had zijn handen in zijn broekzakken en deed net of hij ze er niet uit kon krijgen.

‘Doe alsof je thuis bent. Ik zal doorgeven dat hier de deur ook gejat is. Mochten jullie nog wat nodig hebben dan rammel je maar met de pispot. Ik kom hier geregeld om de sluis te bedienen.’ Na die woorden draaide hij zich om en liep hoofdschuddend het brugwachtershuisje uit.

‘Stelletje snotnozems’, schold hij. ‘Ik zal ze krijgen.’

‘Wat zou hier aan de hand zijn?’ vroeg Gup. Otto zuchtte. ‘Ik ben bang dat jij daar achter wilt komen.’ Gup grinnikte.

‘Daar ben ik ook bang voor’, lachte hij.

Gup gooide een grasspriet in het water en zag hoe het heel langzaam werd meegenomen door de stroming. Het water was zwart als de nacht en de wolken weerspiegelden er in. Door de wolken gleed het grassprietje. Opeens waren de wolken en de grasspriet verdwenen omdat een steen ze meenam naar de bodem. Gup keek om zich heen en keek in het grijnzende gezicht van een jongen die hem met handen in de zij opnam.

'Raak', zei Gup. 'Dat heb je knap gedaan.' Even kneep de jongen zijn ogen tot spleetjes alsof hij niet wist of Gup een grapje maakte of niet. Daarna knikte hij.

'Ik mis nooit.'

'Dat is niet vaak. Ik raak nooit.'

Gup bleef zitten en de jonge bleef staan. Hij had lang zwart haar dat nu half voor zijn gezicht hing. Een oog was daardoor niet te zien. Hij had, ook al was het warm, een leren jack aan en bergschoenen waarvan de veters los hingen en waarvan de uiteinden naast de schoenen op de grond lagen. Hij deed zijn armen over elkaar en wees met zijn hoofd naar de pizzabus.

'Van jullie?'

Gup knikte. 'Volgens mij wel.'

Weer keek de jongen alsof hij niet wist wat hij aan Gup had.

Hij gromde. 'Doe niet zo simpel.'

'Een en een is twee is simpel,' zei Gup.

De jongen gaf het op.

'Jullie hotel zeker?' vroeg hij waarbij hij nu met zijn hoofd naar het brugwachtershuisje wees.

'Volgens mij wel.'

Weer gromde de jongen en blies langs zijn bovenlip omhoog om zijn haar in beweging te krijgen.

'Tenminste,' zei Gup, 'als een hotel waar een deur uit is gestolen nog steeds een hotel genoemd kan worden.'

'Je zeurt, er is geen deur uit jullie hotel gestolen. Je spoort niet'

'Dan niet. Ik kan ook niet sporen want ik ben geen trein. Ik zag wel toen we hier aankwamen dat we over een treinspoor kwamen.'

Gup grinnikte vervolgens.

'Zit niet zo stom te grinniken.'

'Ik kan niet anders. Ik heb wel eens geprobeerd om anders te grinniken maar dan is het geen grinniken meer. Dan is het meer grijnzen zonder geluid. Of wel grinniken maar dan met zoveel lawaai dat het meer schaterlachen is dan grinniken. Dus als jij dit stom vindt is dat jouw mening. Dank je wel dat je die deelt met me.'

De mond van de jongen ging open staan. Daarna schudde hij zijn hoofd.

'Mist er bij jullie ook al een deur?' vroeg hij, iets minder stuurs.

'In de pizzabus bedoel je?'

'Die niet zo stom man. Ik bedoel in het brugwachtershuis.'

Gup grinnikte nog een keer.

'De deur naar de keuken is weg.'

'Pokkelvreters,' mompelde de jongen.

Gup keek verbaasd. 'Pokkelvreters?'

'Ja, pokkelvreters. Dat zijn rotters die kattenkwaad uitspoken. Oelewappers zijn het. Jatneuzen.

Gauwdiefjes. Pokkelvreters dus. Overal worden deuren gejat door knarsebijters.'

'Wie doet dat?'

'Wat is dat voor stomme vraag. Je lijkt slim maar je bent zo dom als het achtereind van een koe. Je bent een echte knavel. Als ik wist wie het deed dan was het meteen gestopt toch?'

Gup zag hoe de jongen zijn best deed om boos te worden maar het lukte hem niet echt. Hij kwam dichterbij en keek spiedend om zich heen. 'Ik speur de hele dag want ik wil er achter komen.'

'Waarom?'

'Omdat ik wil dat ze zien dat ik wel wa...' begon hij. Gup hield zijn hoofd schuin. 'Omdat je wel wat kan?'

'Doe niet zo dom, padjacker. Je moet niet zo bijdehand doen. Daarmee maak je geen vrienden hier.'

'Ik ga hier geen vrienden maken, ik ga pizza's maken.'

'Zal mijn vader lekker vinden.'

'Houdt hij van pizza's?'

'Je bent echt dom zeg. Ik vertel net dat mijn vader het lekker vindt dat jullie pizza's gaan maken en dan vraag je of hij er van houdt.'

Gup haalde zijn schouders op.

'Het zou ook kunnen dat hij het lekker vindt dat we ze maken, maar niet om ze op te eten.'

'Je bent echt niet goed wijs.'

'Dank je, dat is een compliment', zuchtte Gup. 'Maakt je vader ook iets?'

'Fietsen. Daar.' De jongen wees naar een winkelpand.

"Kommer, voor fiets en brom..."

'Let maar niet op het bord. Dat is een heel verhaal... Mijn opa en mijn vader...' Hij maakte zijn zinnen niet af. Voor de winkel stond een man, wijdbeens en met zijn armen stevig in elkaar verstrengeld.

'Leroy, ik heb je nodig,' schreeuwde hij. De jongen sloeg zijn ogen neer.

'Dat weet ik dan ook weer,' zei Gup.

'Wat weet je dan nu ook weer?' vroeg de jongen bits.

'Dat je Leroy heet. Ik ben Gup.' Leroy versmalde zijn ogen. 'Denk je dat ik dat wil weten?' vroeg hij boos.

'Ik weet niet wat jij denkt. Daar denk ik helemaal niet over na. Ik zeg gewoon wat ik wil zeggen, Leroy Kommer.'

Daarna stond Gup op en liep naar Leroy toe. Die stapte achteruit. 'Ik hoop dat je er achter komt wie die deuren steelt. Dat hoop ik echt.'

Leroy wist niet wat hij daarop moest zeggen. Hij schudde zijn hoofd waardoor zijn haar voor zijn oog weg ging en hij Gup dreigend aankeek.

'Ik ga het raadsel oplossen, Gup. Daar heb ik jou niet bij nodig. Jou niet en niemand niet.'

Daarna draaide Leroy zich om en liep, struikelend over zijn losse veters weg. Hij schold nog een keer en liep met hangende schouders naar de winkel waar "Kommer, voor fiets en brom..." op een vaal bord stond.

Gup en Otto hadden hun spullen naar het brugwachtershuisje gebracht en Gup probeerde het bed uit. Hij had een plattegrond in zijn handen waarop het kanaal en allerlei bezienswaardigheden stonden. Er was inderdaad een spoor waar oude stoomtreinen over reden die toeristen rondreden. Ook was er vlakbij een streekhistorisch centrum waar je een kijkje kon nemen in het verleden van het gebied. Naast dat museum was een watertoren. Gup had geen idee waar die ooit voor werd gebruikt maar hij las wel dat je de trappen op kon om een uitzicht over de omgeving te hebben. Gup volgde met zijn vinger het kanaal en kwam uit bij de vierde verlaatsluis. Ook de plek waar hij nu lag was een stip op de kaart.

‘Wil je me zo wel helpen, Gup?’

Gup vouwde de kaart op en sprong naast bed. Toen hij in de ruimte kwam waar hij dacht dat zijn vader was schrok hij. Met zijn neus plat tegen een raam stond een woest uitziende man. De platgedrukte rode neus zag er angstaanjagend bizar uit. Met een hand boven zijn wenkbrauwen keek hij spiedend naar binnen. De man had een stoppelbaard en gegroefde wangen en in een van zijn oren had hij een oorbel. De man glimlachte toen hij Gup in de gaten kreeg en ging een eindje van het raam afstaan. Gup zag dat de man een ooglapje voor zijn linkeroog had waardoor hij er nog vreemde uit zag, alsof hij was weggelopen uit een piratenfilm.

De man liep naar de voordeur en stak zijn hand op.

‘Moi’n dokter,’ riep hij.

‘Van hetzelfde,’ antwoordde Gup afwachtend.

‘Sorry dat ik mijn smoelwerk tegen jullie raam plakte. Ik moest het even zeker weten.’

‘Of de deur er echt niet meer is zeker.’

De man liet de spieren van zijn gezicht alles kanten opgaan waardoor het leek of hij een rubberen masker op had.

‘Kun je gedachten raden?’

‘Ja,’ zei Gup en liep langs de man heen in de richting van de pizzabus. Hij werd gevolgd en niet veel later wandelde de man naast hem.

‘Moi’n dokter, dat doe je dan goed. Ik wilde inderdaad kijken of die schurk weer heeft toegeslagen. Hij heeft bij mij ook al een deur gejat.’

‘Hoe weet u of het een man is?’

‘Moi’n dokter, jij ben scherp zeg. Dat weet ik inderdaad niet. Maar de boef of boevin heeft wel weer toegeslagen. Hij had gelijk.’

Gup stond stil waarop de man ook stilstond. ‘Wie had er gelijk?’, vroeg Gup.

De man met het rubberen gezicht glimlachte vriendelijk en wees met zijn rode neus vol putjes in de richting van de fietsenwinkel.

‘Leroy woont daar. Hij vertelde het me toen ik hem sprak. Ze hebben ook al een deur uit mijn huis gehaald.’

‘Dus u denkt dat het meer dan een boef of boevin is?’

Weer keek de man hem sprakeloos aan.

‘Ik heb echt geen idee jongen maar iedereen heeft het er over en de wildste verhalen doen de ronde.’

Gup liep verder tot hij bij de uitgeeftafel van de pizzabus stond. Er lag een doekje en Gup wreef er mee over de plek waar klanten hun pizza’s bestelden. De man drentelde langs de bus, schopte tegen de banden en knikte zijn hoofd.

‘Moi’n dokter, dit is een beste bus. Weet je, ik hou van alles wat rijdt en vaart.’ Het was niet duidelijk of hij het tegen Gup had of tegen zichzelf. ‘Mijn opa en mijn vader liepen in het tuig.’

Otto, die hoorde dat er naast Gup nog iemand bij de bus was, had zijn hoofd naar buiten gestoken en haalde zijn schouders op tegen Gup. Die lachte terug en haalde op zijn beurt de schouders op.

‘In het tuig?’ vroeg Otto. ‘Zwaar werk man. Hauffenweize, dat was pas werk. Als je nu om je heen kijkt dan zie je mooie bootjes door ons kanaal gaan. Van die plezierjachten met een pruttelende motor. Maar toen mijn vader nog jongen was, moi’n dokter, toen hadden ze nog geen motor om die aardappelschuiten vooruit te krijgen.’

De man wreef zich over zijn stoppelkin en staarde over het water, stroomopwaarts. Er waren twee kajuitjachten die langzaam maar zeker in de richting van de sluis voeren. Klaas stond tegen zijn fiets geleund en wachtte tot de beide boten in zijn sluis voeren en aanlegden.

Op vlakke toon praatte de man verder terwijl hij keek hoe Klaas de sluisdeur sloot achter de boten. 'Mijn vader moest de boot door het water trekken. Dan werd hij, als er geen wind genoeg was, in een tuig gehesen en moest hij met zijn moeder het schip voorttrekken. Man man, dat was wat. Ik heb het zelf ook een paar keer gedaan maar dat was pas werken. En kijk nu dan. Die man die daar als een koning op zijn boot staat weet er niets van. Niemand weet er meer iets van. Of in elk geval steeds minder.'

Het was even stil alsof de man adem haalde en verder wilde gaan met zijn verhaal.

'Wil je zo een pizza?' vroeg Otto.

'Pizza?'

'Ja,' zei Otto, 'we maken pizza's en verkopen die de komende week hier.'

'Oh ja, natuurlijk. Jullie zijn hier omdat de gerenoveerde sluis feestelijk wordt geopend. Hoe laat zijn jullie zo ver dat jullie kunnen bakken dan?'

'Kom over een half uurtje maar terug.'

'En als ik er niet ben dan roep je me maar. Ik heet Kommer, Reint Kommer.'

In gedachten verzonken keek Reint Kommer om zich heen. Het duurde even voor hij echt in beweging kwam. Het leek een oude man zoals hij bij de bus vandaan slenterde en in de buurt van Klaas ging staan die de twee boten door de sluis praatte. Aan de andere kant van het water zwaaide een vrouw maar hij zag het niet.

'Reint!' schreeuwde ze. Hij deed zijn kin omhoog en knikte toen even kort. Zodra Klaas klaar was met zijn werk en de slagboom opende slenterde Reint naar de vrouw die hem speels in de buik stompde. Ze deed haar arm om de rug van Reint en hield hem stevig vast. Heel even leek het of Reint wat rechter op liep waarna ze de straat overstaken en een huis binnen gingen naast de winkel van Leroy's vader. Vlak voor ze naar binnen gingen stak de vader van Leroy zijn vuist op tegen Reint Kommer. Die schudde zijn hoofd.

'Heb je dat gezien?', vroeg Gup. 'Wat bedoel je?', vroeg Otto. Gup vertelde wat hij net had gezien maar Otto schudde zijn hoofd. 'Lijkt me goed dat ik ga doen waar ik goed in ben,' zei hij en smeerde een pizzabodem in met zijn speciale tomatensaus.

Het was een leuke maar ook vreemde avond. Gup en Otto kregen veel nieuwsgierige mensen op het eilandje. De meesten keken de kat uit de boom en kochten geen pizza maar ze kletsten wel gezellig met elkaar. Een paar jongen wierpen hun hengels uit en kregen goedbedoelde adviezen van anderen. Klaas was ook aanwezig en maakte met iedereen een praatje. Reint Kommer kwam een pizza kopen samen met de vrouw die hem een uur daarvoor had geroepen. Ze heette Rinkje en liefdevol streekte ze constant de armen van haar man en lachte voor twee. Veel van de gesprekken die gevoerd werden op het eilandje gingen over de gestolen deuren en iedereen had er zijn eigen idee bij. 'Ik heb thuis ook nog wel een paar deuren die ze mee mogen nemen,' zei Klaas. 'Die van je wc zeker,' lachte een man die Herman Ruig heette.

'Daar zit allang geen deur meer in', vulde een opgeschoten jongen aan die Ard bleek te heten. 'Zijn deur is uit zichzelf gevlucht voor de stank.'

Ard grinnikte en Klaas staarde wat voor zich uit.

'Ik zal je even boven het kanaal houden en je voeten onderdompelen als je van die zaniktaal spreekt. Ga je meester maar pesten.'

'Die is hier niet', lachte Ard.

'Daarom juist', zei Klaas pesterig.

Otto bakte een sluispizza die, wanneer ze thuis in Hondoorn waren, gewoon als 'pizza salami' op de kaart stond. Nummer drie van hun menukaart. In Hondoorn hadden ze een pizzeria die ze samen runden met Lisa, de vriendin van Otto. Lisa's dochter Lisa was van de zelfde leeftijd als Gup en hielp, net als Gup, ook zo nu en dan mee. Elke keer als Otto gevraagd werd om met de pizzabus ergens te komen nam hij Gup mee. Gup had op een stuk karton gezet dat ze vanavond de sluispizza in de aanbieding hadden en Reint en Rinkje bestelden er alle bei een. Ook Leroy kwam aangeschuifeld.

'Heb je je papaatje niet meegenomen?' vroeg Ard sissend en bijna onverstaanbaar. Gup hoorde het en probeerde in te schatten wat hier aan de hand was.

'Zit je broer nog in het staatshotel?' vroeg Leroy terug.

'Jij slampamper. Ik ontplof toch niet vandaag want ik heb mijn pilletje gehad.'

'Is anders niets van te zien, Tarzan. Je ogen spugen vuur en je mond lijkt wel een streepje. Je hebt zeker de verkeerde pilletjes van je broer genomen.'

Ard, die door Leroy Tarzan werd genoemd, werd witheet en zette een stap in de richting van Leroy.

'Gewoon stoppen met me slampamper te noemen, Tarzan, dan vind ik je weer lief.'

'Je bent gewoon een slampamper. Dat vindt iedereen. Zorg dat het je erenaam is dan explodeer je niet zo snel. Kijk, daar komt je papaatje aan. Ik denk dat hij je waarschuwt om niet te dicht in de buurt van het water te komen omdat hij bang is dat je vissenvoer zult worden.'

De vader van Leroy kwam tussen de beide jongens in staan.

'Ik zie dat jullie weer eens ruzie staan te maken. Dat moesten jullie maar niet doen jongens. Het is toch veel gezelliger om als vrienden met elkaar om te gaan.'

Ard grinnikte om de manier waarop Leroy's vader sprak.'

'Laat die jongens toch gewoon een keer elkaar een in de pokkel beuken, Harm-Jan' zei Klaas. 'Dan ben je van al dat gezanik af.'

Klaas Jan Kommer keek met ene open maar bedachtzame blik naar Klaas. 'Je bent een goede vent, Klaas, maar van dit soort slechte adviezen hou ik niet. Stel je voor dat ze elkaar het kanaal in vechten.'

'Dan worden we vissenvoer,' zei Ard en trok een "zie je nou wel gezicht" naar Leroy. Die maakte zich groter en siste: 'Ik hoop dat je broer nog lang in de bak blijft zitten. Beter voor je moeder.'

'Stop nou jongens,' zei Harm-Jan hulpeloos. 'Niemand heeft wat aan jullie geruzie. Ga eens een keer wat samen doen, dat is veel gezelliger.'

Klaas had een paar stukken pizza afgesneden en gaf Leroy en Ard allebei een punt. 'Hier, en nou die mopperkoppen op slot. Jullie lijken wel op die twee jingeljangels die hier vroeger bij de sluis woonden. Ze vochten zo vaak met elkaar dat iedereen dacht dat ze dagelijks een toneelstukje opvoerden.'

'Hoe liep het met ze af dan?' vroeg Gup.

Klaas haalde zijn schouders op.

'Misschien wel overreden door de trein op het moment dat er stoom van woede uit hun oren kwam . Of samen van de watertoren geduikeld terwijl... nee, ik denk dat ze in het water zijn gevallen toen ze elkaar wilde penspokkelen en tussen de sluisdeuren tot moes zijn gemalen. Of..'

'Klaas, stop eens met die onzin,' zei Harm-Jan Kommer. 'Niet van die belachelijke verhalen waar de kinderen bij zijn.'

'Ze vinden het geweldig, kijk dan naar ze.'

Ard en Leroy, en ook Gup genoten van het verhaal van Klaas. 'Hier, neem ook een punt sluispizza. Je hebt te hard gewerkt aan die fietsen van je. Je moet niet zo veel lucht in die banden blazen. Dat is niet goed voor je luchtdruk.'

'Bloeddruk zul je bedoelen,' mompelde Harm-Jan terwijl hij in de pizza beet.

'Luchtdruk, bloeddruk, oliedruk... het is in elk geval oliedom om je zo druk te maken. Dat doe ik ook niet.'

Ard en Leroy kregen allebei nog een punt sluispizza van Klaas die daarna traag naar Reint en Rinkje liep.

Gup keek van Harm-Jan naar Leroy. Ze keken elkaar niet aan maar aten allebei met de ruggen naar elkaar toe hun pizza.

'Vreemd', fluisterde Gup tegen zijn vader.

'Ik begrijp wat je bedoelt,' zei Otto terug. 'Misschien helpt het om hier heel veel pizza's te bakken. Volgens mij ontploffen hier sommige mensen om het minste of geringste.'

'Hoe zou dat komen?' vroeg Gup.

Otto haalde zijn schouders op.

'Daar komen we waarschijnlijk nooit achter. Tenminste, ik niet. Misschien jij wel...'

'Wie weet,' zei Gup. 'Wie weet.'

Gup zag dat er een man bij hun hotel stond en naar binnen keek. Daarna slenterde hij langzaam in de richting van de pizzabus. Het viel Gup, toen hij dichtbij genoeg was, op dat de man ongelooflijk heldere blauwe ogen had in een open gezicht. Hij keek om zich heen alsof alles onder controle was. Leroy en Ard gingen meteen naar hem toe toen ze hem zagen.

‘Lekker aan de pizza, jongens?’ vroeg hij.

‘Wil je ook een stuk, meester. Echt lekker.’

De meester schudde zijn hoofd.

‘Nee, ik ben net ziek geweest,’ sprak hij lachend. ‘Geintje,’ zei hij er direct tegen Gup achteraan.

‘Heeft meester Jan nog een fiets nodig?’ vroeg Harm-Jan.

Meester Jan schudde zijn hoofd. ‘Die van mij is alweer opgedroogd, Harm-Jan. En als hij alsnog begint te roesten dan weet ik je wel te vinden.’ Daarna richtte hij zich tot Gup en Otto. ‘Voordat jullie het van een ander horen: mijn fiets heeft gisteren zijn eerste onvrijwillige zwemles gehad. Ik fietste met de kinderen naar het zwembad toen mijn losse veter om de trapper draaide.’

Meester Jan wees naar het bord waar “sluispizza” opstond. ‘Doe me maar een,’ zei hij waarna hij in de broekzakken van zijn versleten spijkerbroek naar geld zocht. Hij haalde een paperclip tevoorschijn en een stukje touw. Daarna duikelde hij uit zijn achterzak een papiertje op dat hij openvouwde en las wat er op stond. Direct daarna zochten zijn ogen iemand. Vervolgens werden zijn ogen nog blauwer en grinnikte hij. ‘Dat gaan we nu maar eens echt doen,’ mompelde hij. Daarna bukte hij zich en haalde uit zijn sok een paar geldbriefjes. ‘Wie wat bewaard in een oude sok heeft wat.’

‘Moi’n dokter, dat zei mijn moeder ook altijd, behalve toen ik een keer een van die sokken vond en van het geld dat ik vond snoepgoed kocht bij Mulder, de bakker.’ Reint en Rinkje waren elk aan een kant van meester Jan komen staan. Weet meester wel waar Mulders winkel was? Zonder op antwoord te wachten wees Reint met zijn vinger naar een woning vlakbij de sluis. ‘Je kunt het nog wel zien als je vlak voor het raam gaat staan. Heel vaag zie je dat er “Mulder” op staat. Vergane glorie, meester. Ik kan je er verhalen over vertellen, moi’n dokter, wel duizend.’

‘Duizend en een denk ik zelfs wel,’ kigde Rinkje.

‘Dat moet je dan maar eens gaan doen,’ mompelde meester Jan en keek weer op het briefje dat hij opvouwde. Hij deed er een paperclip omheen en stopte het samen met het touwtje in zijn broekzak. ‘Hoe zit dat eigenlijk met die fiets,’ zei Otto. ‘Je begon met een verhaal maar maakte hem niet af en ik ben wel nieuwsgierig.’

Meester Jan zuchtte. ‘Oh ja, mijn fiets.’

‘Hij is er mee in de sloot gereden,’ zei Ard.

‘Gisteren, op weg naar het zwembad. Dat was de mooiste miskleun die ik ooit van je heb gezien, meester,’ vulde Leroy aan.

Meester Jan krabde aan zijn arm en schudde zijn hoofd.

‘Ik wilde afstappen maar deed dat natuurlijk aan de kant waar de veter om mijn trapper was gedraaid.’

‘Meester viel met fiets en al van de helling,’ lachte Leroy.

‘Zo de sloot in waar we langs fietsen.’ Ard glunderde. ‘Het was alsof je het expres deed meester.’

Meester Jan stond er bij en keek wat verfofmaaid.

‘Mijn fiets is in elk geval weer een keer schoongemaakt.’

‘Jij ook meester,’ zei Leroy.

Meester Jan lachte mee met het gezelschap dat allang op de hoogte was van de laatste capriolen van meester Jan die, nadat hij uitgelachen was, zuchtte en serieus keek.

‘Wat heb je meester?’ vroeg Reint Kommer die door had dat er wat aan de hand was.

‘Ik mis een deur. Of eigenlijk mist de school een deur...’

Iedereen was een moment stil.

‘Weer een,’ mompelde Reint. ‘Moi’n dokter, het moet niet veel gekker worden.’

Daarna zei meester Jan iets waar Gup nog lang over nadacht: ‘Juist wel, het moet nog veel gekker worden.’ Vervolgens knipoogde hij naar Gup, kreeg zijn pizza en ging op de kademuur zitten om zich te goed te doen aan zijn sluispizza terwijl zijn benen vlak boven het water schommelden.

Gup was vroeg wakker. Hij liep naar buiten en zag dat er mistflarden over het kanaal zweefden. Gup ademde diep in en keek om zich heen. Een paar boten lagen te wachten tot Klaas vanmorgen voor de eerste keer de sluis zou openen. Het was stil, op een eenzame fietser na die rechtop zat en de hele wereld aan leek te kunnen. Gup zag dat het meester Jan was. Hij fietste en toen Gup luisterde hoorde hij dat de meester een deuntje floot. Hij fietste met losse handen en had zijn handen voor de borst gevouwen. Gup wilde ook een eind fietsen. Hij draaide zijn hoofd naar de winkel van Kommer en zag Harm-Jan buiten staan. Zonder er bij na te denken liep Gup naar de vader van Leroy.

‘Kom je een deur halen?’ vroeg Harm-Jan lachend.

‘Is een fiets ook goed?’

De fietsenmaker lachte. ‘Wist je dat de meeste lucht buiten de band is en niet er in?’

‘Als er maar een beetje lucht in de banden zit van de fiets die ik even mag lenen.’

‘Ik heb nog wel een fiets met binnenlucht. Loop maar even mee.’

Gup liep met de fietsenmaker mee de werkplaats in. Gup vond het rommelig maar gezellig. Overal stond wat. Het was niet zo groot. Links voorin een toonbank met daarnaast een deur waar een ruimte was met nieuwe fietsen. Achterin was een werkbank. Aan twee kettingen hing een damesfiets. In het voorbijgaan draaide Harm-Jan even aan het achterwiel.

‘Dat draait tenminste nog. Dat kan ik van deze fiets niet zeggen’, zei hij en wees op een fiets die op de grond stond.’

Gup grinnikte.

‘Komt omdat deze stilstaat zeker.’

‘Jij hebt hem door Gup. Fietsenmakers humor is aan jou wel besteed.’

Rechts van waar stond zag Gup een rek met banden in allerlei kleuren.

‘Ze willen gene gewone fiets meer Gup. Alle moet met kleuren en opdrukken en extra’s. Geen enkele fiets is meer een gewone fiets, het zijn allemaal opgetuigde karretjes. En weet je wat, er is een ding wat ze allemaal hebben.’ Daarna keek hij Gup uitdagend uit alsof hij wilde dat Gup het goede antwoord zou gaan zeggen.

‘Dat ze vooruit willen, jongen. Ik heb geen enkele fiets in mijn zaak die achteruit wil.’

Gup lachte wat.

‘Dus je verkoopt geen fietsen met heimwee?’

Harm-Jan krabde zich achter zijn oor.

‘Die verkoop ik niet, die leen ik alleen uit. Zoals deze.’

Harm-Jan stond achter in zijn werkplaats stil en keek van Gup naar een fiets.

‘Wauw zeg,’ wist Gup uit te brengen. ‘Die is mooi.’

Harm-Jan glunderde.

‘Zelf in elkaar gezet,’ zei hij.

‘Met mij’, zei Leroy die door een deur achter in de werkplaats kwam. Gup keek eens goed naar de fiets.

‘Is dit een fiets of is dit een fiets?’ vroeg Harm-Jan.

‘Dit is echt een mooi ding,’ zei Gup bewonderend. De fiets leek in niets op de andere fietsen die Gup kende. En eigenlijk was het de meest complete fiets die je je maar kon voorstellen. Er zat niets bijzonders op deze fiets. Het was een frame, een stuur, een ketting, een zadel, twee wielen en trappers. Meer niet. Er zat geen bagagedrager op, geen spatborden en geen verlichting. De fiets had geen versnellingsapparaat en geen kettingkast, geen bel en geen slot.

‘Mooi he?’ vroeg Leroy waarop Gup knikte. ‘Deze is van Leroy. Ik heb er nog zo een, maar dan in het blauw. Zin om hem uit te proberen?’

Gups ogen glommen.

‘Hij heeft twee versnellingen,’ zei Leroy waarop Gup dommig keek. Leroy lachte. ‘Als je zacht terugtrapt kom je in een andere versnelling.’

‘Er is een voorwaarde waarop je hem meekrijgt’, zei Harm-Jan. Leroy keek hem vernietigend aan alsof hij wist wat er komen ging.

‘Doe dat nou niet pap,’ zei hij fluisterend en met gebogen hoofd.

Het was net of Harm-Jan de smeekbede van zijn zoon niet had gehoord of niet wilde horen.

'Je neemt Leroy mee. Ik wil niet dat hij in zeven sloten tegelijk fietst.'

Gup, die zag dat Leroy dit niet leuk vond, probeerde een grapje te maken.

'Ik heb hier nog geen enkele sloot gezien, alleen maar een kanaal.' Harm-Jan reageerde er niet op.

'Laat Gup maar eens zien hoe mooi dit kanaallandschap van ons er uit ziet.'

Leroy sjokte door de deur naar achteren en kwam niet veel later terug met de fiets die hij voor Gup had gehaald. Deze was blauw en Leroy kwam vlak daarna met zijn eigen fiets terug. Harm-Jan ondertussen draaide weer aan het wiel van de damesfiets.

'Mooi rond is niet vierkant,' grinnikte hij. Daarna deed hij de deur naar de werkplaats open liet de beide jongens naar buiten.

'Zorg dat ze niet te snel heimwee krijgen,' zei hij.

Gup stapte op en zwaaide even. Leroy kwam al snel naast hem fietsen. Zijn gezicht stond op standje onweer.

Gup voelde de fiets. Het stuur was niet meer dan een horizontale stang met aan de uiteinden zachte leren handvatten. Hij zat rechtop en de banden zogen zich aan het fietspad vast. Hij had het gevoel dat hij niet hoefde te tappen, alsof alles vanzelf ging. Thuis had hij een verroeste oude fiets waar hij niet veel op fietste maar dit was wel heel wat anders. Gup voelde de wind door zijn haren gaan en hij had het gevoel dat hij nog nooit zo snel had gefietst. Hij trapte licht naar achteren en voelde daarna dat de fiets een zwaardere versnelling had. Gup schudde zijn hoofd en genoot.

Een paar meter achter hem aan fietste Leroy. Die deed geen poging om naast Gup te komen fietsen maar zat mokkend op zijn zadel. Gup liet zich wat uitvieren maar Leroy deed hetzelfde. Het voelde niet goed. Alsof er een muur tussen hen in stond die Gup niet had gebouwd. Gup trapte op de rem en kwam tot stilstand ter hoogte van de school van meester Jan.

'Wanneer je niet met me wilt fietsen dan ga ik wel alleen hoor,' zei Gup nadat Leroy naast hem stond en af was gestapt.

Leroy schudde zijn hoofd en zei raadselachtig.

'Zonder jou laat hij mij niet alleen fietsen.' Gup zag dat Leroy wilde dat hij begreep wat hij bedoelde en Gup deed zijn best om te ontcijferen wat Leroy zei.

'Help me even', zei Gup.

Leroy schudde zijn hoofd.

'Iedereen denkt voor mij, denk maar even voor jezelf.'

'Ik heb er niet om gevraagd om met een sacherijnig figuur als jij rond te moeten fietsen.'

Leroy knikte.

'Denk je dat ik het fantastisch vind om met jou mee te moeten? Ik dacht het toch echt niet.'

'Maar waarom fiets je met me mee dan?'

Leroy schudde zijn hoofd.

'Vraag dat maar aan hem.'

Gup begreep meteen dat Leroy zijn vader bedoelde.

'Mag je niet alleen fietsen dan?'

'Laten we maar weer terug gaan,' mompelde Leroy stilletjes.

'Dat is het dus. Van je vader mag je niet alleen fietsen.'

Leroy knikte.

'Maar waarom dan niet?'

Leroy schudde zijn hoofd. 'Niet vragen. Die vraag is voor hem.'

Gup snapte dat Leroy dit lastig vond en vroeg niets meer. In plaats daarvan stapte hij op de fiets en reed het schoolplein op. Leroy, blij dat Gup niet verder vroeg, fietste hem achterna.

Meester Jan had een bezem in zijn hand maar was niet aan het vegen. In plaats daarvan balanceerde hij de bezem op het topje van zijn rechterwijsvinger. De steel stond recht en het veeggedeelte wees naar de wolken.

'Hoi jongens, niet verder vertellen hoor maar ik heb gesolliciteerd bij het Russische staatscircus.'

Gup en Leroy stapten af en keken toe hoe meester Jan de meest gekke capriolen moest uithalen om de bezem verticaal te houden.

'Hadden ze nog iemand nodig om de piste aan te vegen dan?' vroeg Gup guitig. Meester Jan moest zo lachen om Gups woorden dat hij zijn best niet meer deed om de bezem in de lucht te houden. Hij viel voor meesters voeten op de grond waarna hij de beide jongens aankeek.

'Mooie karretjes zeg,' zei meester en wees met zijn neus naar de fietsen.

'Die heeft Leroy met zijn vader in elkaar gezet.'

Meester Jan knikte goedkeurend en bewonderend naar de fietsen. 'Zo simpel en zo doeltreffend. Dat is precies wat ik nodig heb.'

'Misschien kan mijn vader er nog wel een maken, voor jou meester.'

Maar meester Jan schudde zijn hoofd.

'Ik heb al een puike fiets. Nog van mijn opa. Zoals die maken ze ze niet meer. Oerdegelijk, statig, solide en recht door zee.'

'Daar roesten ze anders wel van, als je recht door zee gaat,' zei Gup.

'Klopt helemaal, zout water tast meer aan dan lief voor je is.'

‘Zoet water van het kanaal kan ook verschrikkelijke gevolgen hebben,’ mompelde Leroy. Meester Jan en Gup hoorden wat Leroy zei maar ze reageerden niet omdat ze beiden niet snaptten wat hij zei. ‘Wat bedoelde je eigenlijk, meester, met dat je iets nodig hebt dat simpel en doeltreffend is?’ vroeg Leroy.

‘Wat? Hm, oh ja. De opening van de gerenoveerde sluis zit me op mijn nek. Ik moet iets bedenken met school om het een onvergetelijke opening te laten zijn. Heel Nederland moet er op af komen, zo bijzonder moet het zijn. Maar wie komt er nu hier naar toe om naar de opening van een sluis te t ‘Misschien moet je het Russische staatscircus uitnodigen als je op sollicitatiegesprek gaat,’ zei Gup. ‘Dan kun jij van te voren eerst de sluis schoonvegen met je balanceerbezem,’ vulde Leroy aan. ‘Ja ja, maak er maar grapjes om. Ondertussen malen mijn hersenen en veel tijd heb ik niet meer.’ ‘Wij denken wel mee, nietwaar Leroy?’

Leroy knikte zijn hele hoofd naar voren en naar achteren.

‘Heb je de deur alweer terug gevonden meester?’ vroeg Leroy toen.

Meester Jan schudde zijn hoofd mistroostig.

‘Praat me er niet van. Misschien halen we wel landelijk nieuws als ze er achter komen dat hier deuren worden gestolen. Je wilt toch niet daarmee het landelijke nieuws halen, met deuren?’

Meester Jan pakte de bezem van de grond en liep hoofdschuddend weg.’

‘Succes met de sollicitatie,’ zei Gup maar meester Jan hoorde het niet meer. Hij was in gedachten verzonken. Leroy stapte op zijn fiets, reed het schoolplein af het fietspad op. Gup was zo in gedachten over wat meester Jan net allemaal had verteld dat hij niet veel meekreeg van de toeristische route die Leroy nam. Hij vertelde over het kanaal dat lang geleden was gegraven om het turf over te vervoeren met schepen. Leroy vertelde dat ook zijn familie in het veen had gewerkt en turf had gestoken. Toen ze bij het streekhistorisch centrum langskwamen zei hij dat ze er wel een keer binnen konden kijken. Hij kende Hank Roosjes wel. Die werkte er kon ze wel wat laten zien over de geschiedenis van het dorp en de omgeving. Leroy wees allerlei huizen aan die vroeger winkels waren geweest maar de helft kreeg Gup niet mee. Hij genoot vooral van de superfiets waarop hij mocht rijden. Ze reden over het spoor en Leroy bleef precies in het midden staan.

‘Hier rijdt de stoomtrein voor toeristen.’

‘Gelukkig nu even niet,’ zei Gup en lachte.

Ze bleven een tijd staan.

‘Eigenlijk is het hier ontzettend mooi,’ zei Gup.

‘Alleen als je het ziet. Je hebt hier andere ogen nodig dan in de stad.’

Gup knikte.

‘Ik heb altijd andere ogen bij me.’

‘Dat is me te vaag, wat bedoel je?’

Gup haalde zijn schouders op. ‘Mijn vader zegt altijd dat je de ogen van de streek waar je door rijdt uit je rugtas moet pakken omdat je anders de helft niet ziet.’

‘Je hebt anders niet alles gezien wat ik je liet zien,’ zei Leroy pesterig.

‘Wel gezien, maar nog niet met helemaal de goede ogen. Ik heb de rugtas nog in de pizzabus laten liggen.’

‘Dan moeten we die maar eens ophalen.’

Gup was het er mee eens en samen maakten ze er een wedstrijdje van om zo snel mogelijk bij de fietsenwinkel van Kommer terug te komen.

Eigenlijk was meester Jan een bijzondere verschijning. Lang en dun, alsof hij door zijn ouders onder een deegroller door was gehaald. Zijn helder blauwe ogen schenen als de lichten van een vuurtoren alleen waren ze er niet om schepen te lokken maar om dromerig voor zich uit te staren. Dat deed hij vaak en graag, ook nu hij op het eilandje stond in de buurt van de pizzabus. Hij keek naar een verte die er niet was. Otto ging mee staren, net als Gup. Niemand zei wat, bang als ze waren om de gedachten van de ander te verstoren.

Meester Jans gedachte gingen het diepst. Ze raakten de bodem van het kanaal en kwam langzaam weer aan het oppervlak. Zo leek het tenminste. Op een bepaald moment liep hij naar de waterkant en staarde naar het wateroppervlak alsof hij elk moment verwachtte dat er iets uit het water naar boven zou komen.

‘Droompizza?’ vroeg Gup aan zijn vader. Die knikte. ‘Dubbelgeslagen,’ zei Otto.

Otto ging aan het werk. Hij grijsde even en neuriede toen een wijsje waarvan hij alleen de woorden en de melodie kende.

‘Ik maak hem vierkant omdat ik benieuwd ben of het hem opvalt.’

Gup zag Reint Kommer aan komen slenteren. Hij kwam voor het uitgeefraam staan en keek indringend naar Gup.

‘Vanmorgen met Leroy gefietst.’

Het was geen vraag, meer een vaststelling en Gup knikte.

‘Er is weer een deur gestolen.’

Gup keek vragend.

‘Uit de oude slagerij, een paar kilometer verderop.’

‘Lag er ook een briefje bij met de naam van de dader er op?’ vroeg Gup.

Reint Kommer schudde zijn hoofd.

‘Moi’n dokter, dat zou toch wat zijn als dat zo zou zijn.’

‘Is die oude slagerij nu geen slagerij meer?’

‘Al lang niet meer jongen, al heel lang niet meer. Toen ik een jonkie was kon je daar de lekkerste bloedworst kopen. Dan ging ik met mijn vader mee en liepen we zwijgend naast elkaar over het trekkpad langs het kanaal naar de slagerij van Wups. Dan keken we naar de schepen en knikten naar de schippers die we kenden. Ze reageerden door ook heel licht een gebaar te maken, met hun hand of met hun hoofd. En hoe dichterbij de slagerij kwamen, hoe sneller we liepen. Dat waren mooie momenten, vol stilte en in die stilte vol warmte tussen mijn vader en mij.’

‘En nu mist er een deur uit die slagerij die geen slagerij meer is.’

Reint Kommer leek even uit zijn verhaal op te schrikken.

‘Ik hoop maar niet dat die deur kapot gemaakt is. Weet je, een deur is altijd een toegang naar herinneringen.’

Gup kon zich een beetje voorstellen wat Reint bedoelde maar vroeg niet door want meester Jan was in al zijn dromerigheid bij de bus gekomen.

‘Je droompizza is klaar meester,’ zei Otto.

‘Hmm. Had ik dan een droompizza besteld?’

‘Nee, die hadden wij voor je besteld,’ antwoordde Gup. ‘Omdat je aan het nadenken bent over de opening van de sluis en daarvoor alle tijd van de wereld nodig hebt.’

‘Dat laatste klopt wel maar ik heb het niet, alle tijd van de wereld bedoel ik.’

‘Moi’n dokter, waarom laten ze dat ook aan jou over?’ vroeg Reint.

Meester Jan zuchtte. ‘Omdat ze vinden dat ik de beste ideeën heb.’ Daarna zuchtte hij nog dieper.

‘Maar dan gaat het over ideeën die ik krijg zonder dat ik een opdracht heb. En nu heb ik een opdracht en komen ze niet.’

‘Doe niet zo moeilijk. Droom gewoon een pizza en eet dan het beste idee.’

Meester Jan hoorde niet dat Reint van de zin een onzin maakte. Gup had een vierkant bord gepakt en de dubbelgeslagen vierkante droompizza er op gelegd. Op de rand legde hij een mes en een vork en gaf het bord aan meester Jan.

‘Wat zit er op de pizza?’ vroeg hij.

Gup haalde lachend zijn schouders op. 'Geen idee. Het is net zoals met dromen en ideeën. Je weet niet wat er in zit, je weet alleen achteraf dat ze lekker zijn.'

Meester Jan en Reint keken elkaar aan en trokken hun wenkbrauwen op.

'Weet je zeker dat die jongen niet bij jou in de klas zit?' vroeg Reint. Jan stak een stuk pizza in zijn mond en sloot van genot zijn ogen.

'Ik heb een idee,' zei hij.

'Nu al?' vroeg Reint.

'Ik heb het idee dat dit de lekkerste pizza ooit is.' Vervolgens opende hij zijn ogen en knipoogde naar Otto. 'Dit werkt wel inspirerend. Als het vandaag niet is dan morgen wel. Ik weet nu al dat ik hoop dat de pizza niet werkt en dat ik morgen nog een nodig heb.'

Meester Jan ging op een stoel aan een tafel zitten die Klaas er deze dag neer had gezet en sloot zich af voor de wereld.

'Heeft Leroy je alles laten zien?' vroeg Reint onverwacht aan Gup. Die veegde met een doek over de uitgeeftafel. Het leek of hij tijd wilde winnen voor hij antwoord gaf.

'Alles is wel heel veel.' Reint zweeg en sloot het enige oog dat Gup kon zien. Vanuit de buitenste ooghoek liepen groeven naar de zijkant van zijn hoofd, als zijn oog de zon was en de groeven de stralen. Voor zijn linkeroog zat het ooglapje maar Gup zag dat ook daar dezelfde diepe groeven zich over het gezicht verspreiden.

'Mis je dat oog al lang?' vroeg Gup.

Reint schrok op uit zijn eigen gedachten.

'Moi'n dokter, wat een vraag. Tammo nog eens aan toe zeg, die had ik niet zien aankomen.'

'Lijkt me ook lastig om alles te zien aankomen wanneer je maar één oog hebt.'

Reint keek Gup aan waarbij zijn ene oog afwisselend het linker en het rechter oog van Gup zocht.

Daarna begon hij onbedaarlijk te lachen. Daarbij leek het of zijn ooglapje wat verschoof. Reint wees zonder wat te zeggen naar Gup. Een paar wilde hij wat zeggen maar op het moment dat hij zijn mond open deed schudde hij zijn hoofd alsof hij beseftte dat het toch geen in had om woorden te zeggen die onverstaaanbaar zouden zijn door de lachbui waarin hij verdwaald was.

Het leek of meester Jan onverstoorbaar verder at maar hij keek met een scheef oog naar Reint.

Eindelijk stopte de lach en wees Reint nog een keer naar Gup.

'Je weet de juiste vragen te stellen. Het enige probleem lijkt me dat je dat soms op het verkeerde moment doet.'

'Daar heb ik zelf nooit last van,' mompelde Gup.

'Ik ook niet,' vulde Otto aan.

Reint wreef over zijn ooglapje.

'Weet je waarom ik een lapje voor mijn oog heb?'

'Omdat je niets zou horen als je hem voor je oor zou doen,' smakte meester Jan.

De anderen grinnikten.

'Ik mis mij oog niet, dat zit er nog. Ik mis alleen het zicht in mijn linkeroog. Mijn oog ziet er niet anders uit dan het andere maar ik heb een lapje voor omdat ik altijd piraat wilde zijn.' Reint verzonk in gedachten en zijn ene oog staarde. 'Ik ben er ooit mee begonnen omdat iemand zei dat hij het niet leuk vond om dat kapotte oog te zien.' Even keek Reint om zich heen. Daarvoor draaide hij om zijn lente as alsof hij zeker wilde zijn dat er niemand anders meeluisterde.

'Soms heb ik een fantoomoog,' zei hij. Gup keek hem nieuwsgierig aan en wachtte op de uitleg.

'Sommige mensen die een been missen kunnen het gevoel hebben dat het jeukt op de plek waar hun afgezette been ooit zat of het doet pijn op een deel van hun lichaam dat er helemaal niet meer is.

Dat verschijnsel noemen ze fantoompijn. Zo heb ik soms het idee dat ik kan zien met mijn oog dat

geen oog meer is. Dan zie ik weer diepte. Mijn vrouw kan het aan me zien. Dan kijk ik op een vreemde manier, alsof ik staar waarbij mijn oog wel beweegt. Ik heb er wat bij bedacht. Ik denk dat als wanneer mensen staren dat ze dan de toekomst dichterbij halen. Wie staart is zich er bewust van dat hij ouder wordt. Wanneer ik een fantoomoog heb dan word ik jonger, dan staar ik terug in de tijd. Dat zijn de momenten dat ik zie hoe het hier vroeger was en hoe ik als jongen rondliep op deze plek. Dan zie ik voor me hoe ik hier in de sluis zwemmen leerde doordat ze me in het water gooiden

en ik aan een bootshaak werd voortgetrokken. Dan zie ik de winkels die hier waren en herinner me de geuren, de kleuren en de mensen. Ik hou van mijn fatoomoog.'

'Heb je er alleen plezier van bij goede herinneringen?' vroeg meester nadat hij het laatste stukje van zijn pizza had opgegeten.

Het was te zien dat Reint diep moest nadenken. Hij wreef door de groeven in zijn gezicht. Zijn vingers volgden de lijnen van zijn oren naar zijn ooghoeken. Met zijn linkerhand bedekte hij het ooglapje en duwde door het leer het lapje tegen zijn oog aan.

'Moi'n dokter, wat een vraag zeg. Die heb ik nog nooit gehoord en over het antwoord heb ik dus nog nooit nagedacht. Iemand nog zo'n vraag?' Reint glimlachte even.

'Huult je linkeroog ook mee met je rechteroog?' vroeg Gup. Over het antwoord op die vraag hoefde Reint niet lang na te denken.

'Dubbel zo hard, lijkt het wel. Er hoeft maar iets te gebeuren of mijn fantoomoog loopt leeg. Veel van het water dat door dit kanaal stroomt komt uit de ooghoek van mijn linkeroog.'

'Verdriettranen of vreugdetranen?' vroeg Otto.

Reint haalde onverwacht het lapje van zijn oog. Er was, zoals hij al had gezegd, niets bijzonders aan het oog te zien.

'Beide, maar het meest zijn de vreugdetranen,' glom hij.

Op dat moment kwam Klaas op zijn fiets het eiland op geracet. Hij slipte vlak bij de pizzabus, keek naar Reint en riep: 'Gruwelijke rauwdouwers, wat heb jij zo een blote billen gezicht man.'

'Dat van mij is verdwenen als ik mijn ooglapje weer voordoe, dat van jou blijft altijd, wat voor masker je op opdoet,' plaagde Reint terug. 'Maar wat had jij voort vaart op je ketting. Moet je voor het donker thuis zijn van je moeder?'

'Dikke vette mafkees die je er bent. Nee Reint, ik heb nieuws.'

'Jij hebt altijd nieuws maar vaak is het oud nieuws,' grinnikte Reint waarop Klaas zijn handen in zijn zij zette en net deed of hij kwaad was.

'Gallige bloedworst kaner. Dit nieuws is nieuw nieuws. Zo vers van de pers dat je oog er nog niet op is gevallen.'

'Nou, kom maar op dan met je versgeperste nieuws,' zei meester Jan.

'Er is weer een deur gestolen.' Klaas keek triomfantelijk.

'Uit de slagerij bedoel je?' vroeg Gup.

Klaas' mond zakte open van verbazing.

'Hoe? Wat? Tss. Dat kun je niet weten. Alle turfstekers nog aan toe zeg. Dat kon je echt nog niet weten.'

'Toch wel dus,' zei Otto.

Klaas Veenker schudde driftig zijn hoofd.

'Schud je hoofd er niet af want er is niemand anders in de buurt om de sluis te bedienen en er komen drie bootjes aan varen,' zei meester Jan.

'Alle grote gribussen op een rij. Ze hebben alle mazzel van de wereld dat ik hier nog ben. Normaal is de bedieningstijd van de sluis al voorbij maar ik zal een oogje dichtknijpen.'

'Dat ga ik maar niet doen,' zei Reint lachend, 'want dan zie ik helemaal niets meer.'

Terwijl Klaas hoofdschuddend op zijn fiets stapte en het korte stukje naar de slgboom aflegde keek Gup hem na.

'Dat vond hij niet leuk,' zei Gup.

'Moi'n dokter, dat is Klaas. Hij wil graag als een haantje Klaasje de voorste zijn maar soms is het nog leuker om hem de loef wat af te steken.'

Otto boog over de uitgeeftafel naar buiten. 'Er zweeft hier wat in de lucht. Een beetje geheimzinnigheid, een paar kilo achterdocht en wat loefafstekers. Een stuk of wat losse eindjes en vooral wat verdwenen deuren.'

'Ik hoop niet dat die rondzweven,' mompelde meester Jan.

'Ik ook niet,' stemde Reint in. 'Dat hoop ik ook niet.'

Gup lag in zijn bed en luisterde naar geluiden die langzaam tot hem doordrongen. Hij hoorde Klaas tekeer gaan tegen een kapitein van een schip dat in de sluis lag. Gup hoorde een mengeling van spot, ingehouden woede en humor.

‘Donderswetter, haal nu die brulboei weer aan boord van je miserabele oceaanstomer voordat je met man en rat vergaat.’

Gup hoorde het antwoord van de schipper niet maar blijkbaar was Klaas tevreden omdat hij vlak daarna de slagboom in de houder liet zakken.

‘Te laat Ard, je zult even moeten wachten tot ik geschut heb. Wat zit je weer rottig te mopperen als een kopstubber? Door je getier en geschreeuw en gemor ga ik hes de slagboom niet voor je omhoog gooien hoor. Je hebt maar even geduld. Of je rijdt om met die krakkemikkige torpedojager van je. Het is maar drie kilometer maar dat zal wel te veel zijn voor je brakke zeurbenen. Ze zijn zeker al weer in de groei waardoor je geen trap te veel mag trappen.’ Klaas lachte om zichzelf, hoorde Gup die aannam dat Ard keurig voor de slagboom bleef wachten terwijl Klaas er voor zorgde dat de boot van het hoge naar het lage water ging.

‘He Harm-Jan, goed geslapen? Je ziet er uit alsof je vrouw je net de oren heeft gewassen. Stuur je die nietsnut van een zoon even hier naar toe? Het lijkt me leuk hoe om te horen hoe die met Ard een potje gaat bekvechten. Die slampampers kunnen toch niet anders dan elkaar in de haren vliegen. Wat zei je?’

Wat Harm-Jan zei hoorde Gup niet. Wel klonk een bulderende lach van Klaas door het brugwachtershuisje als antwoord op het antwoord van Harm-Jan.

Gup stond op, gooide een plens water over zijn gezicht, trok wat kleren aan, pakte de sleutel van de bus en liep naar buiten. Hij haalde diep adem en wandelde naar hun pizzabus. Ard fietste langs de bus tot aan de rand van de kade. Zijn voorwiel kon geen centimeter verder. Ard zette zijn voeten aan de grond en grijsde.

‘Nieuw record,’ juichte hij.

‘Gefeliciteerd,’ zei Gup. ‘Heb je het record ‘over de grens gaan’ ook in je bezit?’

‘Hoe bedoel je dat? Heeft Leroy je soms wat verteld?’ Ard’s juichstemming was plotseling omgeslaan. Gup ontsloot de deur van de pizzabus en opende hem. Hij ging naar binnen.

‘Nee, Leroy heeft me niets over jou verteld.’ Ard keek met zijn hoofd schuin alsof hij niet wist of hij Gup wel of niet moest geloven.

‘Leroy is een watje,’ schamperde Ard. ‘Hij kan niets alleen. Of beter, hij mag niets alleen. Zijn vader houdt hem de hele dag aan zijn handje vast.’

Zonder dat Ard het had gehoord was Leroy achter hem komen staan. Met een hele zachte stem zei hij geniepig: ‘Nee, dan jij oude vuurtoren van me. Jij bent het liefst zo veel mogelijk uit huis omdat er daar alleen maar ruzie is. Je ouders weten niet eens wie je bent omdat ze het alleen maar over je hele lieve broertje hebben.’

Ard had zich omgedraaid en hield zijn neus vlak bij die van Leroy. Daarna stapte hij van zijn fiets en gooide die achteloos op het gras.

‘Als jullie willen vechten dan doen jullie dat maar even als ik er niet bij ben’, zei Gup.

‘Of ben je ook al zo’n zachtgekookt ei dat niet van een robbertje vechten houdt?’ vroeg Ard.

‘Beter een zachtgekookt ei dan een lege dop zoals jouw hersenpan,’ zei Leroy.

Beide kemphanen stonden bewegingsloos voor elkaar. Geen van beide ondernam actie en Gup keek hoofdschuddend.

‘Doe jullie mee aan het kampioenschap levende standbeelden voor duo’s?’ vroeg hij. ‘Ik denk dat jullie wel een kans gaan maken.’

‘Is het nou als de wiederweerga afgelopen met die ongein’, hoorden ze Klaas schreeuwen. Gup wist inmiddels dat Klaas het geruzie van de twee veel te grappig vond om het te willen laten stoppen. Klaas deed ook geen tweede poging maar stapte op zijn fiets om naar de brug te gaan, anderhalve kilometer stroomopwaarts omdat die aan de beurt was om te bedienen.

‘Als jullie nu even aan de kant gaan dan kan ik de luiken even open gooien. Er zal hier gewerkt moeten worden vanmiddag.’

Leroy en Ard knepen hun ogen tot spleetjes en balden allebei hun vuisten maar het leek er niet op dat ze elkaar zouden aanvallen. Langzaam verlieten ze hun aanvallende houding en gingen meer achterop hun voeten staan.

'Ik heb je broer gisteravond gezien,' zei Leroy. Het klonk eerder als een mededeling dan een poging om Ard te pesten. Ard op zijn beurt deed zijn hoofd schuin en keek scheel naar Leroy.

'Kan niet.'

Leroy knikte.

'Dat dacht ik ook maar het was hem echt.'

'Michiel zit in de gevangenis,' zei Ard.

'Dus niet meer.'

Ard kon aan Leroy's ogen zien dat hij de waarheid vertelde.

'Waar was hij dan?'

'Bij de fabriek aan de Glaslaan.'

Ard nam genoegen met het antwoord van Leroy en zuchtte diep. 'Ik hoop dat ze hem snel weer oppakken. Heb je het tegen je vader gezegd?'

Leroy schudde zijn hoofd. 'Natuurlijk niet.'

'Moet je je vader niet waarschuwen dan?'

'Mijn vader redt zich zelf wel. Die heeft altijd wel wat in zijn werkplaats staan om mee te slaan. En trouwens, het is nu zo lang geleden en er is zoveel gebeurd met je broer dat ik me niet kan voorstellen dat hij mijn vader nog terug wil pakken.'

Gup luisterde met open mond naar de twee jongens die even daarvoor nog woest voor elkaar stonden en nu als wijze oude mannetjes over een ruzie stonden te praten alsof ze het weer voor de komende dagen bespraken.

'Hij zal wel weer ontsnapt zijn tijdens proefverlof, de sukkel,'

Ard pakte zijn fiets op. 'Ga je mee, kijken of hij er nog is?' vroeg hij aan Leroy. Die knikte.

'Ik zou wel even aan je vader vragen als je jou was,' grinnikte Ard waarop Leroy zijn vinger naar Ard wees. 'Doe ik', lachte hij.

'Mee?', vroeg Ard aan Gup.

'Graag.'

Even later fietsen ze aan de stille kant langs het kanaal. Gup had samen met Leroy een fiets opgehaald. Harm-Jan had niets gevraagd of gezegd maar had de jongens nagekeken. Hij had bijna gezegd "doen jullie voorzichtig" maar hij had het net op tijd ingeslikt.

Leroy en Ard reden naast elkaar voorop. Gup verbaasde zich over de twee. Nog niet lang geleden stonden ze in de vechtstand tegenover elkaar en nu reden ze gebroederlijk naast elkaar.

'Mooi hier,' zei Gup. Leroy en Ard keken elkaar aan waarop Ard zei: 'Gewoon een kanaal met wat huizen.'

Gup knikte maar de twee zagen het niet. Eigenlijk hadden ze wel gelijk. Als je van een afstandje keek leek het inderdaad niet meer dan een kanaal met huizen maar Reint had hem wat anders laten kijken. Hij zag dat veel van de hizen, vooral in de buurt van de sluis, vroeger winkels moesten zijn geweest. De etalges, waar in eerdere tijd de spullen van de winkeliers werden aangeboden, waren er nog steeds alleen nu stonden er bloemen voor de ramen. In een van de voorligger etalages hingen schilderijen en op het raam van een ander zag hij vaag de woorden "Mulder" en "bakker". Gup had geen idee waar ze heen gingen. Leroy had iets gezegd over de Glaslaan en een fabriek. Ard en Leroy waren zo met elkaar aan het kletsen dat hun sturen bijna in elkaar verstrikt raakten toen ze aan de kant moesten voor Klaas die kromgebogen over het stuur van zijn fiets hen tegemoet kwam.

'Aan de kant, addergebroed. Jullie nemen de helft van mijn weg en nog meer in beslag. Jullie zijn een stelletje onderkruiper die het woord kwajongen niet waard zijn. Stelletje pokkelhandige luiwammessen. Een hardwerkende man als ik een beetje in de weg fietsen.'

'We fietsen niet in de weg, we fietsen op de weg,' corrigeerde Gup.

'Begin jij ook al, pizzaman. Je bent inmiddels niets beter dan dat pokdalige uitschot. Ga aan de kant als je mij ziet komen,' brieste hij terwijl hij al tien meter verder was.'

'Hij is weer eens te laat,' lachte Ard.

'Zeker weer te lang koffie gedronken bij vrouw Meier bij de brug,' hinnikte Leroy.

'Jullie zeuren te veel. Jullie zijn net als de theetantes die hun tijd verkleetsen met niets doen. En zelfs dat doen jullie verschrikkelijk slecht.'

Terwijl Klaas schreeuwde keek hij achterom, raakte van de weg en kwam even in de berm terecht.

Zijn voeten gleden van zijn trappers waarbij hij van het zadel stuiterte op de stang van zijn fiets.

Gup en Leroy en Ard lagen kromgebogen van het lachen over de sturen van hun fiets en hoorden nog wat verwensingen hun kant op komen toen ze een zijstraat inreden.

'Welkom op de Glaslaan,' zei Ard.

'Waarom heet deze straat eigenlijk Glaslaan?'

Ard en Leroy haalden hun schouders op.

'Moet je aan mijn opa vragen. Die weet alles,' zei Leroy. 'Hij heeft het me vast wel eens verteld maar ik hoor niet alles wat hij zegt.'

'Hoe komt het dat hij met zijn ene oog niets ziet dan?'

Zag Gup het goed en keken Leroy en Ard elkaar een paar seconden stilzwijgend aan of had hij dat niet goed gezien. In elk geval gaf geen van beiden antwoord op de vraag.

'Daar,' zei Leroy, 'zag ik Michiel gisteravond toen ik met mijn oma aan het fietsen was.'

'Heeft zij hem ook gezien?' vroeg Ard. Leroy schudde zijn hoofd. De drie jongens stapten van hun fiets. Ze waren vlakbij een groot betonnen gebied.

'Hier heeft een machinefabriek gestaan,' zei Leroy. 'Ik zag hem daar aan de rand lopen, bij dat hoge gras. Kijken?'

Ard aarzelde. 'Als hij hier echt is dan is hij op zijn hoede en zal hij heus niet zo maar tevoorschijn komen. Hier zijn genoeg verstopplekken waar we hem toch niet zullen vinden. Daar staan nog wat schuurtjes die hoorden bij die afgebroken huizen.'

'En verderop is nog een opslagplaats die hoort bij het spoor museum. Genoeg plekken om je te verschuilen als je wat te verbergen hebt.'

'Kijk, daar, je opa,' zei Gup.

Reint Kommer liep zingend over het spoor. Hij had een zak bij zich en kwam lachend en zwaaiend op de jongens af.

'Ook een wortel?' vroeg hij en haalde een paar uit de zak. Hij knipte zijn zakmes open en schraapte wat zand van de wortels af.

'Ik heb de groentetuin van Gradus even geplunderd. Die is op vakantie en ik mocht er uithalen wat ik nodig had in ruil voor het onkruidvrij houden.'

Leroy brak met zijn tanden een stuk wortel af en begon te kauwen.

'Kom je hier vaak dan?' vroeg Gup.

'Elke dag wel even, meestal 's morgens als de wereld bezig is wakker te worden zoals nu.' Reint stak zijn hand op als groet en liep door. 'Ik ga Rinkje pesten,' zei hij. 'Tot later. Blijf daar maar uit de buurt, er ligt prikkeldraad en verroeste rommel en ik heb er veel glas gezien,' zei hij er nog achteraan waarbij Reint naar de plek wees waar ze met zijn drieën naar staarden. Ze keken hoe Reint wegliep en stapten daarna zwijgend op hun fietsten en reden sloom terug.

'Vreemd,' zei Gup.

'Heel vreemd,' zei Ard.

'Wat?' vroeg Leroy onnozel.

'Zou hij soms weten dat Michiel hier rondhangt en ons daarom hier niet wil hebben?' vroeg Ard zich hardop af.

Gup zweeg en liet zijn gedachten gaan.

'Heel vreemd', fluisterde hij tegen zichzelf. 'Heel erg vreemd.'

Klaas Veenker zat wijdbeens op een bankje en staarde met een van pijn verwrongen gezicht een paar bootjes na die net de sluis waren gepasseerd. Otto zat gapend naast hem.

'Ik zal nooit een ochtendmens worden,' zei hij. Klaas zei een keer niets, die zweeg onafgebroken. Ard en Leroy hadden Gup aangeboden om later die dag mee te gaan naar de supermarkt om ingrediënten te kopen voor de pizza's die Otto en hij zouden gaan bakken.

'Hoe is het met je fiets Klaas?'

'Klein monster dat je er bent', kreunde Klaas. 'Ik had ook niet gedacht dat een zwanzwottel zoals jij zou vragen hoe het mijn persoon zou zijn.' Klaas wees naar het kanaal.

'Moet je nou eens zien hoe mooi. Dat kanaal is door mensen handen gegraven. Elke schep met de hand. Diep respect voor de veenarbeiders die hier gelopen hebben, maatje.'

Otto gaapte nog een keer.

'Wat heb jij voor bui, Klaas?'

'Dit is mijn wereld, Otto. Ze denken er over om me voor een deel van mijn werk te ontslaan. Ze willen de brug van afstand gaan bedienen en ze denken dat ik dat niet kan. Dat ik te dom ben. Ik ben wel goed genoeg om heen en weer te fietsen tussen mijn brug en mijn sluis maar...'

'Dat kun je heel goed,' zei Gup om Klaas wat op te vrolijken. Die grinnikte even.

'Dank je jongen. Een goede poging om me te laten lachen. Ik moet het eerst nog maar zien hoe het gaat worden. Ik hoop niet dat de feestelijke opening van de sluis een feestelijk ontslag voor mij wordt.'

'Maak jezelf onmisbaar, Klaas,' zei Otto.

'Niemand is onmisbaar. Kijk eens naar links en rechts. De winkels die hier ooit bij de sluis waren, wie mist ze nog. Wie mist bakker Mulder, wie mist slager Wups, en wie mist de gezelligheid van de manufacturenzaak van de zusters Venema. Niemand toch. De vooruitgang hou je niet tegen. Ik in elk geval niet.'

'Maar je kunt wel laten zien hoe mooi het hier is,' zei Otto.

Klaas knikte. 'Dat kan. Wat een oude mannen praat zeg. We moeten gewoon aan het werk en niet zeuren. Van zeuren gaan de meeste mensen slapjanussen en kwiebeleren. Ze gaan lanterfanteren en labbekakken. Dus geen gezeur maar de handen uit de mouwen. Ik zie dat jullie veel aanloop hebben als de bus open is. Mooi dat er leven in deze brouwerij is. Zal ik jullie eens wat vertellen? Tijdens de renovatie van de sluis heb ik, toen niemand het zag, mijn naam gekrast in de stenen die altijd onder het wateroppervlak blijven. Niemand die het ooit ziet, niemand die het weet, behalve jullie en ik. Het is net als het krassen van je naam in een boom voor je liefje. Deze sluis is mijn liefje.'

'En vrouw Meier,' fluisterde Gup maar dat hoorde Klaas niet.

Er stopte iemand op een pruttelende brommer bij het drietal. Klaas veerde op.

'Als dat onze grote vriend Hank Roosjes niet is. Ik weet dat je me nu nog niet hoort want je heb je pothelm nog op die geen geluiden doorlaat. Ouwe pruttelaar die je er bent. Ga je weer nietsnutten in dat museum van je?'

'Ja beste Klaas, ik ga weer nietsnutten,' zei Hank toen hij zijn helm af had gezet. 'En ik kon dit keer wel goed horen wat je zei want ik heb het nieuwste modelletje pothelm gekocht. Die beschermt mijn tere hoofdhuid tegen ongelukjes die ik toch niet krijg en laat tegelijkertijd meer geluiden uit de omgeving binnen.'

'Hmm,' mompelde Klaas. 'Doe eens gek Hank. Zo maar een nieuwe hel gekocht. Je laat me echt schrikken door dat onvoorspelbare gedrag van je. Je gaat toch niet vertellen dat je weet wie die deuren weg verdoezelemoefeld?'

Hank Roosjen keek Klaas niet begrijpend aan. Hij streek door zijn haren om ze te laten springen en keek langs Klaas naar Otto. 'Ik kreeg de vraag van een journalist wat jullie hier eigenlijk doen.'

Gup keek naar Otto.

'Niet zulke slimme journalisten hebben ze hier,' lachte Gup.

'Hoezo niet?', vroeg Hank.

'Ten eerste omdat ze dat niet aan ons vragen en ten tweede lijkt het me wel duidelijk dat we met een bus waar groot aan de voorkant "pizzabus" staat pizza's bakken.'

‘Dat zei ik ook tegen hem maar hij vond het niet leuk dat ik het zei. Het zou dus kunnen dat hij hier nog naar toe komt.’

‘Onderzoekt hij ook het deurenraadsel?’ vroeg Gup.

Hank schudde zijn hoofd. ‘Dat laat hij aan de politie over. Ik hoorde dat er ook een deur bij Wups was gestolen.’

‘Dat heb je goed gehoord, Roosjen. Valt me niet tegen dat je het meekreeg. Had je jaren eerder moeten doen, een nieuwe helm kopen. Ik denk dat je daardoor veel beter hoort. Waar heb je al die deuren trouwens gelaten?’

‘Je denkt toch niet serieus, Veenker, dat ik daar de hand in heb gehad? Ik hou me bezig met de geschiedenis van de streek, niet met diefstal. Trouwens, wat voor nut heeft het om die deuren te ontvreemden?’ Hank Roosjen keek minachtend naar Klaas.

‘Kijk je me weer zo aan Roosjen. Je doet alsof mijn moeder me te weinig hersencellen heeft meegegeven bij mijn geboorte. Ik kan je dit wel vertellen. Jij weet alles maar er zijn dingen waar jij nooit achter komt. Ik denk dat dat deze jongen eerder dan jij door heeft waar die deuren zijn en waarom ze ontvoerd zijn.’

Hank Roosjen merkte dat het geen zin had om een goed gesprek met Klaas aan te gaan. Hij wilde zijn helm weer op zetten maar bedacht zich.

‘De deur die uit het museum is gestolen is op zich niet veel waard,’ zei hij, ‘maar ik wil hem wel graag terug omdat er jaartallen op staan. Er heeft ooit een meisje in het huis gewoond en elk jaar op haar verjaardag mat de moeder hoe lag het meisje was. Dat moest ze in de deuropening staan en werd er een streepje gezet en gekeken hoe lang ze was. Daarna deden ze de deur dicht en schreven ze op de deur het jaartal. Het museum is niet compleet nu, er mist een deel van het verhaal. Een deel van de geschiedenis is verdwenen. Ja, ik beseft dat het maar een deur is. Toch is het meer dan een deur.’

‘Kennen veel mensen dit verhaal?’ vroeg Gup.

Hank Roosjen schudde zij hoofd. Het is zo’n klein verhaal dat we het niet vaak vertellen.’

‘Jammer’, zei Klaas. In mijn ouderlijk huis deden we dat ook. Ik weet nog precies de momenten dat ik tegen de deurpost mocht gaan staan. Misschien was dat nog wel het belangrijkste moment van mijn verjaardag.’ Klaas staarde weer over het kanaal.

‘Waar is jouw deur dan?’ vroeg Otto.

‘Mijn ouderlijk huis stond aan de andere kant van het kanaal, in de buurt van de school maar de huizen zijn tegen de vlakte gewerkt door het sloopbedrijf van Rubing. De deuren staan bij hun in de schuur want die verkopen ze weer.’

‘Heb je er nooit aan gedacht om die deur terug te kopen?’ vroeg Gup.

Klaas lachte en Hank lachte mee.

‘En dan? In mijn tuin poten en er elke dag tegen aankijken? Ik ben wel gek maar niet goed gek.’

Hank deed nu echt zijn helm op, zei wat onverstaanbaars, startte zijn brommer en pruttelde weg. Ook Klaas stond op.

‘Ik ga een bakkie koffie halen bij vrouw Meier,’ zei hij en fietste weg. Gup zag niet dat Klaas iets verderop al weer stopte en met een man aan de praat kwam die zijn gras maaide.

Gup merkte niets. Hij ging op het bankje zitten waar Klaas net van af was gegaan. Hij deed zijn handen onder zijn kin en dacht na, net zolang tot hij werd opgeschrikt door een paar kreten van Harm-Jan.

Binnen de kortste keren ontstond er een hele ophoop op het eilandje bij de sluis.

Klaas kwam terug alsof hij rook dat er wat aan de hand was. Meester Jan was toevallig in de buurt en had de kreten ook gehoord. Ard stond er en Reint Kommer met zijn vrouw Rinkje kwamen dichterbij. Veder nog wat aanwonenden van de sluis.

Niet veel later wist iedereen waarom Harm-Jan zo stond te schreeuwen. Het verweerde bord met daarop "Kommer, voor fiets en brom" was geen verweerd bord meer. Het was weer een fris geschilderd uithangbord met de tekst er op die er op hoorde: "Kommer, voor fiets en brommer." 'Wie heeft dat gedaan?' schreeuwde hij nadat hij aan weer iemand had uitgelegd dat hij het verschrikkelijk vond dat er iemand aan zijn spullen had gezeten. Niemand reageerde direct op zijn vraag. Wel had iedereen zo zijn eigen idee.

'Ben je weer aan het slaapwandelen geweest Harm-Jan,' vroeg Klaas.

'En dat je hebt geslaapschilderd,' vulde meester Jan aan.

Harm-Jan wuifde het idee weg. 'Wanneer ik lig dan slaap ik. Volgens mij slaapwandel jij de hele dag,' zei hij terug tegen Klaas die net deed of hij er boos om werd.

'Ja hoor, moet je mij weer hebben. Waarom ben je eigenlijk zo grammietig om dat mooie bord. Het ziet er in elk geval netter uit dan wat er eerst hing.'

Harm-Jan zuchtte. 'Ten eerste omdat ik gewoon wil weten wie zo iets doet en ten tweede.' Hij pauzeerde even. 'Ten tweede omdat het niet klopt. Ik verkoop al een hele tijd geen brommers meer.' Hij keek de kring rond om te zien hoe iedereen daarop zou reageren. Ard keek naar het gras.

'Na het ongeluk heb je al je brommers verkocht,' fluisterde hij.

'Maar het ziet er nu toch geweldig uit,' zei Rinkje.

'Jammer alleen dat het woord brommer maar één "m" heeft,' zei Gup.

Niemand had tijdens het rumoer dat Harm-Jan maakte gemerkt dat er "bromer" stond in plaats van "brommer". Er werd gegniffeld.

'Dan ben ik het niet geweest,' zei meester Jan. Ik leer het alle kinderen goed. En mezelf ook', zei hij er achteraan.

'Wanneer je het laat staan, pap, dan kun je ook elektrische fietsen gaan verkopen.

Iedereen keek Leroy aan en Harm-Jan kreeg een rode kleur op zijn wangen.

'Hoezo?' vroeg Reint.

Harm-Jan liet zijn schouders zakken.

'Het gaat niet zo goed met de zaak. Ik krijg nog wel genoeg fietsen om te repareren maar ik verkoop niet veel nieuwe fietsen meer. Er komen steeds meer mensen die een elektrische fiets willen hebben maar eeh...'

'Papa is een beetje koppig. Hij wil geen brommers meer verkopen omdat hij denkt dat het ongeluk zijn schuld is. En hij denkt dat hij daarom van zichzelf ook geen elektrische fietsen mag verkopen.

Maar dat is een grote fout, pap.'

Harm-Jan keek niet op en liet zijn zoon uitpraten.

'Misschien moet je het zo laten staan op het bord,' zei Otto. 'Dan noem je de elektrische fietsen geen elektrische fietsen maar bromers.'

Nu schudde Harm-Jan zijn hoofd en keek Otto in de ogen. 'Dan hou ik mezelf weer voor de gek,' zei hij. 'Als ik elektrische fietsen ga verkopen dan noem ik ze geen bromers.'

'Ik wil het bord wel opnieuw opschilderen,' zei Reint.

'Op nieuw?', vroeg Ard. 'Heb je het vannacht dan ook geschilderd?'

Reint keek naar Rinkje. 'Vannacht ben ik niet uit bed geweest, of wel?'

Rinkje lachte. 'Je hebt een heel bos omgezaagd met je ronkende gesnurk dus nee, ik weet wel zeker dat je de hele nacht naast me hebt gelegen.'

'Maar wie dan?' vroeg Harm-Jan vertwijfeld.

'Vanavond maken we een bromer pizza,' zei Gup. 'Dat is een pizza die fris en fruitig is en waarvan je direct stopt met snurken.'

'Moi'n dokter, die wil ik wel uitproberen.'

'Als het werkt dan kom ik elke avond een bromer pizza halen,' lachte Rinkje.

Iedereen verspreidde zich een beetje. Klaas liep naar Harm-Jan.

'Mijn knieën worden wat minder. Denk je dat zo'n elektrische fiets iets voor mij zou kunnen zijn?'
Harm-Jan sloeg een arm om een schouder van Klaas. 'Volgens mij hebben ze ook elektrische
bakfietsen, dan kun je vrouw Meier ook een keer voorin meenemen.'

Lachend liepen de twee samen verder. Harm-Jan keek nog een keer om en zocht oogcontact met zijn vader.

'Is goed,' zei hij, 'schilder het maar.' Reint lachte en stak zijn duim omhoog.

Gup fietste met Leroy en Ard aan de landskant van het kanaal. Hij had samen met Otto een boodschappenlijstje gemaakt, onder andere voor de bromerpizza. Hij had van Harm-Jan een oude fiets meegekregen die verbazend goed reed. 'Nog van mij geweest toen ik zo oud als jij was,' zei Harm-Jan met iets van trots in zijn stem. Gup fietste weer achter de anderen aan 'Wacht even,' zei Gup.

'Leroy en Ard reden een bocht en reden toen achter Gup aan die het terrein van sloopbedrijf Rubing op fietste.

'Wat wil je hier doen?' vroeg Ard.

'Hij zegt toch niets. Kijk maar eens naar zijn oren, die heeft hij tegen zijn hoofd aangeplakt.'

Dat klopte. Gup keek om zich heen. Aan de linkerkant stonden twee barakken. 'kantoor van de ene.' Stond op de linkerbarak. Op de andere stond 'hok van die andere.' Iets verderop stonden rijen met hout. Palen en balken, planken in allerlei soorten en maten en lengtes. Aan de rechterkant stond een grote loods. Het was er donker binnen maar Gup kon allerlei bouwmaterialen ontdekken.

'Ha, ik ruik klanten,' zei een stem.

'Dan moet je eerst overal prijzen opzetten, Sjaak anders weten we niet wat je nu weer wilt hebben voor die troep,' zei Ard.

'Als we daar onze Ard niet hebben met zijn grote kompaan Leroy. En als ik me niet vergis, en dat doe ik nooit, ben jij die pizzabakker die ze de naam Gup hebben gegeven.'

Gup knikte. 'En jij weet alles van deuren.'

'Wanneer iemand tegen Sjaak Van der Loon zegt dat hij alles van deuren weet dan geef ik hem geen ongelijk.' Daarna ging hij wijdbreeds met zijn armen voor zijn borst vlak bij Gup staan. Hierdoor leek hij nog groter dan hij al was. Sjaak had een paar enorme handen waarvan het leek of ze alles klein konden krijgen wat er tussen zijn vingers kwam. Hij had een bril op zijn neus die veel te klein was voor een hoofd dat zo groot was. Het leek wel, als Gup goed keek, of er helemaal geen glazen in het montuur zaten en dat hij het montuur waarschijnlijk ook zelf had gebogen.

Sjaak zag hem kijken.

'Mooi modelletje he? Wanneer je geld genoeg hebt dan kun je zelf ook een uniek exemplaar in elkaar buigen. Enige probleem is dat ik een beetje tegen mijn eigen montuurtje aan kijk. Daar moet ik nog wat op verzinnen.'

'Een langer stuk ijzerdraad nemen, dan word je montuur ook groter,' zei Gup.

'Verduld zeg, jij hebt er pas verstand van. Je moet professor worden.' Sjaak nam zijn bril af en zette hem bij Gup op de neus.

'Verduld, jou past hij nog beter dan dat hij mij past. Wat vinden jullie, stelletje drekschrapers, staat die bril deze pizzabakker?'

'Hij wordt er in elk geval niet lelijker van,' zei Leroy lachend.

'Dommer wordt hij er ook niet van,' vulde Ard aan.

'Doe mij ook maar zo'n bril, misschien ga ik er wel beter door lezen. Ik haal veel letters door elkaar en laat weg waar wat moet staan en andersom. Ik verwacht dat het met zo'n brilletje beter zal gaan.'

'Het kan ik elk geval niet slechter,' grapte Leroy.

'Alsof jij beter kunt lezen. Je bent net zo woordblind als ik.'

Leroy knikte. Ard vroeg belangstellend: 'Zit dyslexie ook bij jullie in de familie? Mijn broer heeft het ook en mijn vader volgens mij ook.'

Leroy haalde zijn schouders op. 'Ik weet niet eens hoe je dat woord schrijft dus ik zal het ook wel hebben.'

'Kwam jullie hier om het daar met me over te hebben? Dan kun je beter een andere keer terugkomen want ik moet aan de slag,' zei Sjaak.

'Ik ben naar iets speciaals op zoek,' zei Gup.

'Dat is altijd mooi. Verduld, dat is helemaal mooi. Ik ben gespecialiseerd in speciale dingen. Jij vraagt het en ik lever het.'

'Ik ben op zoek naar de deur van Klaas.'

Sjaak krabde zich op zijn hoofd. Uit zijn zwarte haar dwarrelde wat stof en een spinnetje liet zich aan een draad naar beneden zakken.

'Verduld, de deur van Klaas. Daar wil ik meer van weten. Zeker omdat je al de tweede bent vandaag die me mijn kop tussen mijn oren vandaan zeurt over deuren. Eerst al...' 'meester Jan,' vulde Gup aan.

Sjaak keek met een heel scheef oog naar Gup.

'Ik zag hem, vlak voor wij hier kwamen, op zijn fiets hier vandaan komen.'

Sjaak ging niet in op wat Gup zei maar de blik in zijn ogen verraadde dat Gup gelijk had.

'Het is wat met die deuren. Wat wil je er mee dan?'

'In de grond graven.'

'Begraven. Verduld, hij wil een deur begraven. Hebben ze hier ergens een deurenkerkhof dan?'

Gup glimlachte maar zei niets.

'De deur van Klaas. Help me even.'

'Het is een deur waar getallen op staan aan de klinkkant. Dat laatste vermoed ik. Ik denk dat het getallen zijn tussen 3 en 18.'

Sjaak vroeg verder niets en liep voor Gup, Leroy en Ard aan de loods in. Ze beklommen een brede houten trap en kwam op een verhoging. Daar stonden deuren in alle soorten en maten.

'De deuren uit de rode huizen die we vorig jaar hebben afgebroken staan hier. Sjaak keek tussen de rij deuren en binnen een minuut had hij beet.

'Verduld, dit moet hem zijn.' Hij trok de deur uit de rij en liet hem aan het drietal zien. De deur was ooit wit maar had een gele gloed over zich. De deurklink ontbrak maar er stonden inderdaad getallen op geschreven. Het begon, ergens op een meter van de onderkant, bij het getal drie en ongeveer twintig centimeter van de bovenkant stond het getal 17.

Sjaak keek van de deur naar Gup en toen naar de andere twee. Die keken dommig voor zich uit en gebaarden dat ze er ook niets van snapten.

'Dus hier ben je naar op zoek?' vroeg Sjaak.

'Nee, ik ben niet meer op zoek want je hebt hem voor me gevonden.'

'Dat is waar, professor. Verduld als het niet waar is. En nu, moet ik hem inpakken of ga je hem hier opeten?'

Gup grijnsde.

'Wat kost deze?'

'Oh ja, er moet ook nog geld verdiend worden. Dat vinden de broers Rubing ook belangrijk. Ze zien graag de kassa gevuld. Want alleen dan kunnen ze zich een boterham met kaviaar veroorloven.'

Sjaak keek nog eens naar Gup.

'Drie pizza's kost deze. Een voor 'de ene' in de linkerbarak, een voor de andere in het rechterhok en een voor Sjaak. En dan kom ik de deur ook nog bezorgen want ik denk niet dat hij op je bagagedrager past.'

'Afgesproken,' zei Gup. 'Vanavond bezorgen maar afleveren als Klaas niet in de buurt is.'

Sjaak stak zijn hand uit en schudde die van Gup. Daarmee was de koop een feit. Sjaak nam de deur mee naar beneden en zette die in een hoekje van de loods. De drie jongens pakten hun fietsen en reden zwaaiden naar Sjaak van het terrein af.

'Wat heb jij nou gekocht?' vroeg Leroy.

'Een deur,' zei Gup. Leroy vroeg niets meer, Ard zweeg en Gup glimlachte.

Die avond was het een gezellige boel bij de pizzabus. De eerste bromerpizza werd aangeboden aan Harm-Jan Kommer onder het toezien van meester Jan, Hilkje en Reint Kommer. Ook Leroy en Ard waren van de partij en natuurlijk kon Klaas ook niet ontbreken. Klaas was trouwens een verkoper. Hij had bij de brug, met behulp van vrouw Meier, een plakkaat opgehangen met in het Nederlands en het Duits de reclame dat er bij de sluis vers gebakken pizza te koop was. Daardoor hadden Otto en Gup veel aanloop van toeristen zonder dat ze wisten dat Klaas daar voor een deel verantwoordelijk voor was. Tussen het bedienen door had Gup de tijd om naast Leroy en Ard op de kademuur te zitten met hun benen bungelend boven het water. Ze hadden Sjaak al zien rijden. Hij kwam een paar keer met een bestelbus langs op momenten dat Klaas er ook was waardoor hij door reed. Bij de derde keer was de kust veilig en bezorgde hij de deur. Even later ging hij weer weg met drie bromerpizza's. Voor Ard en Leroy had hij ook nog een brilletje gebogen zodat de drie de rest van de avond er uit zagen als mannetjes vol wijsheid.

'Ben je wel eens bij je broer in de gevangenis op bezoek geweest?' vroeg Gup.

Ard zweeg alsof hij een aanloop nam voor hij een goed antwoord zou geven.

'Een paar week geleden nog. Niets aan.'

'Waarom ging je dan?'

'Michiel wilde dat ik meekwam. We mochten buiten lopen en hij liet me op een picknickbank zitten. Hij ging tegenover me zitten en zei dat ik nooit zulke stomme dingen moest gaan uitspoken als hij. Ik moest hem beloven om uit de buurt van drugs te blijven.'

Ard gooide een steentje in het water.

'Ik vertelde dat dat al te laat was omdat ik pillen slik tegen ADHD.'

Leroy grinnikte. 'Michiel toch ook?' Ard knikte. 'En niet alleen pillen tegen ADHD. Hij zit in de gevangenis omdat hij handelde in pillen. Van die stuiterpillen.'

'Maar nu is hij vrij', zei Leroy.

'Als je hem echt hebt gezien.'

'Twijfel je aan me?'

Ard haalde zijn schouders op. 'Ik weet niet altijd of ik je moet geloven. Je hebt me al te vaak voor de gek gehouden. Dan dacht ik dat je mijn vriend was maar dan deed je weer eens iets waardoor ik je wel kon schieten.'

'Ik zou nooit schieten!' riep Leroy opeens giftig. 'Nooit pak ik een geweer. Nooit Ard, daar komt alleen maar trammelant van.'

'Doe niet zo opgefokt man. Ik heb het niet over een geweer of zo. Ik zei alleen dat er momenten waren dat ik je wel kon schieten. Dat zeggen ze als je kwaad bent.'

'Ik ben nooit kwaad.'

'Oh nee, wat ben je nu dan?'

'Kwaad op mezelf omdat ik zo stom reageer,' zei Leroy terwijl hij wat kalmeerde.

'Dat mag.'

'Wat ga je nou eigenlijk met die deur van Klaas doen, Gup?' vroeg Leroy.

'Meester Jan helpen,' zei Gup geheimzinnig. 'En er voor zorgen dat al die gestolen deuren weer terug komen.'

Ard sloeg Gup tussen zijn schouderbladen. 'Dat is wel veel tegelijkertijd.'

'Het is niet de bedoeling dat het tegelijkertijd gaat gebeuren. En ik heb jullie hulp nodig.'

'Ik kan toch niets,' zegt Leroy.

'Dat vind ik nou ook,' zei Ard maar toen hij merkte dat Leroy in zijn ogen wreef om wat tranen weg te werken sloeg hij een arm om zijn schouders heen. 'Maakt niet uit wat anderen zeggen, ik denk dat je heel wat kunt.'

'In zeven sloten tegelijk lopen zeker.'

'Ik heb hier niet zoveel sloten bij elkaar gezien,' zei Gup, 'dus dat zal wel meevallen.'

'Je vader moet je niet zo achter je kont aan zitten,' zei Ard en zette zijn bril recht.

'Waarom beschermd hij je eigenlijk zo?' vroeg Gup.

'Daar ben ik nog niet achter. Ik durf het hem niet te vragen want hij heeft het al zo moeilijk met de te 'Zijn moeder is altijd moe,' zei Ard. 'Die ligt de hele dag op bed.'

'Bijna de hele dag,' verbeterde Leroy hem. 'En ik denk dat mijn vaders bezorgdheid te maken heeft met iets wat tussen hem en mijn opa Reint is gebeurd voordat ik was geboren.'

'Dan moeten we daar ook achter komen,' lachte Gup.

'Dan heb ik er ook nog wel een,' zei Ard. 'Mijn broer zei in de gevangenis dat hij zijn leven wilde verbeteren. We moeten er dan ook maar achter komen of hem dat gaat lukken.'

Gup zuchtte. 'Dat doet hij niet door uit tijdens proefverlof de benen te nemen.'

Ard zuchtte mee.

'Zullen we morgen op zoek gaan naar hem?'

De andere twee zwegen. 'We kunnen wel op zoek gaan maar hij kent als geen ander deze omgeving. Als hij het niet wil laat hij zich heus niet vinden.'

'Dat is dan een leuke uitdaging,' zei Gup. 'Maar dat doen we morgen.'

Alsof ze het hadden afgesproken hadden ze alle drie hun brilmontuur opgezet. Ze moesten, toen ze daar achter kwamen, om zichzelf lachen. Tot overmaat van ramp zag Klaas ze lopen. Zoals altijd had hij zijn woordje klaar.

‘Stelletje schuinsmarcheerders. Gaan jullie solliciteren bij het spookhuis van de kermis? Goede kans dat ze zulke malloten als jullie aannemen. Jullie zijn van die pokkelhannesen die elke kermis direct wil inhuren.’

Geen van drieën vroegen ze wat pokkelhannesen waren, een antwoord zouden ze toch niet krijgen. Klaas zei woorden waarvan niemand wist of ze bestonden en degene die dat wist, Klaas dus, zou het vast niet zeggen. Hij had zijn eigen woordenboek met lekkere vette scheldwoorden en heldwoorden en knelwoorden. Woorden waar je in beknelde zou raken als je ze zo maar uit zou willen spreken zonder oefenen.

‘Jullie zijn lanterfanters. Nietsnutten die tussen het nietsnutten door kattenkwaad uithalen en janboel maken. Daar zijn jullie goed in. Ga je een keer nuttig maken of ga je meester pesten, die zit even verderop met zijn lege hoofd terwijl hij probeert het water te laten stoppen met stromen. Als je goed kijkt zie je dat hij het water hypnotiseert maar het water is niet gek. Dat laat zich niet dwingen door zo’n meestertje zoals hij. Misschien kunnen jullie bij hem gaan zitten, dan hebben we vier tuinkabouters op een rij.’

Klaas liep verder naar de fietsenzaak van Harm-Jan.

Inderdaad vonden de drie jongens even verderop meester Jan in de berm van het kanaal zitten. Ze keken elkaar aan en gingen, zoals Klaas voor de grap had gezegd, naast de meester zitten. Die keek niet op of om maar gaapte alleen een aantal keer op een rij.

‘Niet geslapen meester?’ vroeg Leroy.

Meester Jan schudde zijn hoofd.

‘Nee,’ gaapte hij. ‘Ik heb vannacht volgens mij de halve nacht wakker gelegen. Het maalde en knarste en ratelde onder mijn hersenpan tot er stoom uit mijn oren kwam.’

‘De opening van het kanaal zeker,’ zei Gup.

‘Ja, de opening van het kanaal.’

‘Wast het de slapeloze nacht wel waard dan? Heb je wat bedacht?’ vroeg Gup.

‘Er zijn meer raadsels bij gekomen dan dat mijn hersenen hebben opgelost.’ Hij richtte zich tot Leroy en Ard.

‘We hebben het een paar weken geleden in de klas gehad over de omgeving van de school. We waren tot de conclusie gekomen dat het niet al te netjes was in het dorp, toch?’

‘Je bedoelt die losse stoeptegels en die autobanden die we hadden gevonden in het bosje,’ zei Ard.

‘En die afval langs het fietspad en in de berm van het kanaal,’ vulde Leroy aan.

‘We hadden een lijst gemaakt met verkeersonveilige zaken en met rommelige plekken,’ zei meester Jan. ‘Kijk eens aan de overkant van de weg, op de stoep.’

Ard stond op en liep naar de stoep.

‘Ik zie niets,’ zei hij.

‘Precies, dat is het hem nu juist. Daar was een van de plekken dat wat stoeptegels loslagen. Meneer Scholte was er met zijn rollator achter blijven haken en op zijn snufferd gegaan. En nu is de stoep vlak.’

‘Ja, en?’ vroeg Leroy.

In het bosje achter school zijn de autobanden verdwenen, en de accu die er ook lag heb ik ook niet gezien vanmorgen. En ik kan me vergissen maar de verkeerborden hebben volgens mij ook allemaal een sopje gehad. Ik kan niet anders bedenken of iemand is dat lijstje van ons aan het afwerken.’

Leroy en Ard keken elkaar aan.

‘Zijn jullie vannacht bij pad geweest soms?’ vroeg meester vriendelijk waarna hij gaapte. De beide jongens schudden hun hoofd alsof het een wedstrijd was wie het hardste zijn hoofd van links naar rechts en omgekeerd kon bewegen.

‘Het moet iemand zijn die het lijstje kent,’ zei Gup. ‘Jijzelf dan meester?’

Meester Jan ging kaarsrecht zitten. Als door een slang gebeten keek hij om zich heen.

'Zou wat zijn zeg. Ik moet iets bedenken voor de opening van de sluis. Ik moet iets bedenken om het dorp leefbaarder te maken. Ze hebben me gevraagd of ik na wil denken over een plan om mensen zich bewust te laten zijn van waar ze wonen. Ze zorgen er voor dat ik de halve nacht wakker lig. Dan zou ik zeker de andere helft van de nacht een beetje een lijstje gaan afwerken. Jij bent gek.'

Gup glimlachte. 'Dank u wel voor het compliment. Maar als jij het niet bent meester, wie dan wel?'

'Dat is de vraag Gup, die ik graag beantwoord zou willen zien.'

'Wij gaan wel op onderzoek uit. We hebben onze speurbillen al opgezet.'

'Verhip ja, ik dacht al, wat zie ik toch voor wijsneuzen. Staat wel leuk, van die brillen zonder glas. Waar kun je die kopen?'

'Bij Sjaak, meester,' zei Leroy. 'Ik wil wel een voor je halen. Hoeveel heb je er voor over?'

Meester Jan lachte. 'Je bent een echte handelaar, Leroy. Je lijkt wel een zoon van je vader.'

'Als ik mijn vader was dan mocht ik meer.'

Meester Jan keek verrast naar Leroy. 'Is het zo erg dan?'

Leroy keek naar de grond en plukte gras.

'Gisteren werd ik boos op Ard omdat hij zei dat hij wel op me wilde schieten en ik snapte niet waarom ik zo boos werd. Dat komt van mijn vader.' Leroy kauwde op een grasspriet en meester Jan deed hem na. Ard en Gup zetten hun brillen goed op hun neus en pakten op hun beurt ook een grasspriet.

'Papa heeft een hekel aan het woord "schiet". Ik mag nooit zeggen: schiet eens op. Ik mocht ook nooit spelletjes spelen waar geweren bij gebruikt werden. Wanneer er op het schoolplein schietspelletjes werden gespeeld en hij kwam er achter dan ging hij naar de juf toe om dat te verbieden.'

'Dat herinner ik me inderdaad,' zei meester Jan.

'Hij heeft het me nooit uitgelegd en ik heb er nooit naar gevraagd.'

Meester Jan staarde voor zich uit.

'Geef mij je bril eens.'

Leroy gaf zijn bril aan meester Jan die hem op zijn neus zette. 'Hmm, ik krijg opeens een hele andere kijk op de wereld.'

'Wij ook op jou, meester,' zei Gup.

'Ik mag ook nooit alleen weg, zei Leroy.

'Wat zou je willen dan?' vroeg meester.

Leroy opende zijn mond maar sloot hem net zo snel. Hij glimlachte. 'Geen idee,' zei hij. 'Ik weet alleen wat ik niet mag, niet wat ik wel wil.'

'Hier, zet je bril maar weer op en kijk eens anders. Bedenk eens wat je zou willen.'

Leroy zette met een elegant gebaar zijn bril op zijn neus en duwde met zijn wijsvinger de bril goed.

'Dat hij ziet wie ik ben.'

'En niet wat je niet kan,' zei meester Jan.

Leroy zuchtte. 'Serieus zeg.'

'Die brillen helpen wel,' zei Gup.

'Dan moet ik er direct een halen bij Sjaak. Ik zie dat het mij ook al heeft geholpen.'

'Hoe dan meester?' vroeg Ard.

Meester Jan mompelde: 'Dat iedereen die hier woont en door heen rijdt meer ziet hoe mooi dit gebied echt is en niet wat het niet kan.'

Meester Jan stond moeizaam op. Hij maakte zijn stramme spieren los en gaapte. Hij keek Gup aan. Die keek terug en zei: 'Die deuren zorgen daar voor.'

Meester Jan fronste zijn wenkbrauwen. Zijn gezicht verfrommelde een beetje door het nadenken. Daarna wees hij naar Gup. 'Die deuren. Ik weet nog niet wat je bedoelt maar ik voel aan het jeuken van mijn handpalmen dat ik de oplossing voor alles op het puntje van mijn tong heb.'

'Dan lijkt het me goed dat je vanavond weer een droompizza komt halen.'

'Jij bent ook een handelaar, Gup. Dat ben je zeker. Nu ga ik naar Sjaak, een bril scoren.'

Meester Jan liet de drie jongens achter en liep in de richting van de sluis. Hij keek nog een keer om en stak zijn duim op. Daarna huppelde hij even, draaide een rondje en maakte een paar vreemde armbewegingen, alsof hij danste.

‘Moet je eens kijken,’ riep Ard toen even later bij het terrein van de oude fabriek kwamen. Ze stonden stil op een plek die eerder een woestijn was met onkruid, kapotte tegels en hopen puin.

‘Alles opgeruimd,’ zei Leroy vol bewondering.

‘Maar dan ook echt alles,’ zei Ard. ‘Dit stond ook op onze lijst.’

‘Dat kunnen jullie dan mooi doorstrepen,’ lachte Gup.

‘En kijk daar. Het pad naar de moestuinen,’ mompelde Ard. Met zijn drieën liepen ze in de richting die Ard had geweest. Het pad naar de moestuinen was altijd een hobbelig pad vol gaten die bij elke regenbui, hoe klein ook, vol met water kwamen te staan. De mannetjes die hier hun groentetuin hadden, vlak langs het spoor van de museum spoorlijn, klaagden altijd over het pad maar niemand stak een hand uit om het te verhelpen. En nu was het pad een echte oprijlaan. De hopen puin van het terrein van de oude fabriek waren her en der in de gaten gelegd waardoor het pad vlakker was.

‘Het is nu een echte racebaan voor meneer Scholte met zijn rollator,’ grinnikte Ard.

‘En de oude Van der Sluis hoeft hier niet meer schuifelend over te lopen. Hij kan een versnelling hoger met zijn wandelstok,’ lachte Leroy.

‘En Supér kan hier met zijn 45 kilometer karretje nu wel 100 kilometer per uur crossen,’ grijnsde Ard die een huppelend dansje maakte.

‘Wat doe jij nou?’ Leroy stelde de vraag maar wachtte niet op het antwoord en danste mee. Ze bewogen langs elkaar en stoten met de schouders tegen elkaar. Leroy maakte een mislukte radslag en Ard sprong zo hoog hij kon.

‘Niemand weet, niemand weet wie dit deed,’ zong hij. ‘Niemand weet het, niemand weet het, behalve ik.’ Hij danste verder en legde een vinger op zijn lippen alsof hij er mee wilde zeggen dat ze moesten zwijgen. Leroy en Gup deden zijn gebaar na waarop Ard de twee anderen bij zich riep.

‘Toen ik in de gevangenis was bij Michiel heb ik hem verteld van het lijstje. Ik snapte toen niet waarom hij mee typte in zijn mobiele telefoon maar hij vroeg wat er allemaal op het lijstje stond.’ Ard zweeg om de anderen te laten nadenken.

Gup nam zijn bril af.

‘Dus Michiel is hier echt terug gekomen.’

‘En hij werkt de lijst af,’ sprak Leroy bewonderend. ‘Klasse zeg.’

‘Hij houdt dus woord,’ fluisterde Ard. ‘Hij wil echt zijn leven verbeteren.’

‘Misschien moeten we hem helpen,’ zei Gup.

‘Door tegen niemand te zeggen dat hij hier is,’ zei Ard.

De andere twee knikten.

‘Ik wil wel dat mijn broer weet dat wij het weten.’

Gup pakte een stok en maakte een stuk zand glad waarna hij er woorden in schreef.

“We weten dat je hier bent. Niemand anders weet het. Tarzan (met Leroy en Gup)”

Ard knikte en gaf Gup en Leroy een high five waarna Leroy en Gup elkaar ook een gaven. Ze keken alle drie naar de schuurtjes die verderop stonden. Er lag tuingereedschap in maar ze vermoeden alle drie dat er mee lag dan gereedschap.

‘Ik denk dat Michiel daar ergens ligt te pitten,’ zei Ard.

‘Hij slaapt overdag en werkt ’s nachts,’ vulde Leroy aan.

Ze staken hun hand omhoog en zwaaiden een beetje dommig naar de schuren. Alsof Michiel het zou zien en naar buiten zou komen. Gup zette zijn bril als een zonnebril in zijn haar en de andere twee volgden zijn idee. Zo liepen ze naast elkaar terug naar de sluis waarbij ze afwisselend in het midden liepen.

Reint Kommer zat op zijn praatstoel. Hij had van meester Jan ook een van Sjaaks brillen gekregen. Klaas, die er ook aan moest geloven zette hem steeds op en af en keek er met schele ogen naar. Gup hielp Otto mee met pizza's maken en Leroy was met Ard aan het vissen. Op het terras, dat niet meer was dan een bonte verzameling houten en plasticen stoelen met een aantal tafeltjes. Ze pasten net bij elkaar en het leek of ze uit een afvalcontainer kwamen maar Rinkje had er kleedjes opgelegd en wat bloemen in vaasjes. Aan de tafels zaten wat klanten op de stoelen terwijl ze zich te goed deden aan de pizza's.

'Achter elk van die gestolen deuren zit dus een verhaal?' vroeg Klaas. 'Je kunt het mooi zeggen Reint, jongen maar ik ben maar een knul van de turf en de achterdocht. Ik ben dom geboren en heb nooit wat bijgeleerd dus vertel eens. Wat bedoel je nou eigenlijk precies met dat deuren gezeur.'

'Moi'n dokter. Hoe vaak moet ik je lege hoofd vullen voordat hij niet meer leeg is?'

'Mijn lege hoofd wil leeg blijven als er iemand is die van die hauffenweise krankjoremme dingen zegt zoals jij doet. Je bent zo'n raddraaiende krakkemikkige ruspeteerder. Waarom zou je nadenken over verhalen die je kunt vinden achter elke deur. Ik ben nooit op zoek naar verhalen, ze vinden mij altijd. Daar heb ik geen deur voor nodig.'

'Maar soms is het wel handig. Ik ben altijd nieuwsgierig naar vroeger.'

'Maar waarom dan? Omdat alles toen beter was?'

Reint dacht na.

'Moi'n dokter nee. Gewoon.'

'Je bent gewoon een tandeloze dorpsgek die niets ander wil dan bij het kampvuur verhalen vertellen.'

'Precies,' zei Reint. 'Ken je het verhaal van de winkel van nummer 52?'

'Daar was geen winkel, jij warrige minkukel. Daar woonde ik.'

'Juist, en voor dat jij er woonde leefde Jannie Scholtens daar. Ouwe Jannie noemden ze haar. Ze verkocht naalden en draad, en lapjes stof. Ze verkocht knopen en ze herstelde kleding voor wie dat zelf niet kon. Ze verdiende net genoeg om het hoofd boven water te houden. Wanneer het druk was in het kanaal gooide ze haar winkel dicht, legde wat spullen op een handkar en stalde dat hier, waar wij nu zitten, uit. Wanneer de schepen wachten om geschut te worden liep ze naar de schippersvrouwen met de vraag of ze werk voor haar hadden. Ze verkocht dan van wat ze bij zich had en wanneer ze het niet bij zich had dan liet ze een van de jongens die hier speelden naar haar huis lopen om het te halen. Die knapen kregen er dan wat geld voor. Er was een knaap bij die op deze manier bij meer van de winkeliers hielp. Hij bezorgde soms een roggebrood van de bakker bij de slager als die het te druk had om zij winkel te verlaten. In ruil daarvoor nam hij wat vlees mee voor de bakker. Hij had er een neusje voor om op het goede moment op de goede plek te zijn en zo wat centen te verdienen. Hij was het ook die, toen ouwe Jannie stierf en begraven werd, aan haar graf stond en elke week verse bloemen op haar graf legde.'

Klaas nam het nepbrilletje van zijn neus en wreef door zijn ooghoeken.

'Dat was ik,' zei hij stil.

Het enige geluid dat ze hoorden was het zuchten van Klaas en Leroy die tegen Ard zei: 'Je hebt beet.'

Voor de rest was het stil. Iedereen was met zijn eigen gedachten.

Klaas draaide het montuur om en om en om.

'Ik snap wat je zegt. Hoe wist je dit verhaal?'

'Ik ben de dorpsgek, weet je nog? Die weten alle verhalen omdat ze het belangrijk vinden om door te vertellen. Om niet de mensen levend te houden die hier ooit leefden maar wel om geschiedenissen door te geven.' Reint ging steeds zachter praten.

'Wie schrijft die verhalen eigenlijk op?' vroeg meester Jan.

Klaas rechtte zijn rug.

'Ik ken wel iemand die dat wil doen. Vrouw Meier.'

'Vrouw Meier?' vroeg Reint.

'Ze zit maar een beetje in haar huis te nietsen en ze wil graag wat doen. Zal ik haar vragen?'

Reint en meester Jan knikten tegelijkertijd.

'Heb je nog meer van die verhalen?' vroeg Klaas.

'Ze zitten allemaal verborgen achter mijn ooglapje. Als ik hem optil komen ze een voor een tevoorschijn.'

'Ik heb nog een paar pizza's bruin. Iemand een stukje?' vroeg Otto.

Rinkje stond op en liep naar de pizzabus. 'Geef mij maar wat stukken, dan deel ik ze wel uit.'

Niet veel later smakte iedereen luidruchtig. Het was of ze een wedstrijd deden wie het hardste geluid maakte.

Toen Gup en Otto niet veel later opruimden kwamen Reint en meester Jan meehelpen.

'Moi'n dokter, er gebeurt hier echt wat.'

'En ik weet het opeens. Ik weet het,' zei meester Jan.

Gup glimlachte. 'Dat dacht ik al,' zei hij. 'Dat wist ik al.'

Gup was heel vroeg wakker. De zon wist amper dat hij het kanaal bescheen en het kanaal op zijn beurt lag rimpelloos te wachten op de eerste boot die hij kon laten drijven. Gup had gisteravond nog een fiets met een fietskar geregeld bij Harm-Jan. Die had niet gevraagd waar Gup hem voor nodig had en Gup had niets verteld. Hoe kon hij ook aan Harm-Jan duidelijk maken dat hij hem nodig had om de deur van Klaas te vervoeren. Harm-Jan had wel vreemd opgekeken toen Gup vroeg of hij Leroy mocht lenen en een schep. Glimlachend had hij zijn hoofd geschud en Gup over zijn haar geaaid. Gup smeerde een paar plakken brood, at ze op en legde de deur op de fietskar. Leroy kwam net op dat moment aangefietst en ook Ard kwam aangereden. Hij slipte, ging met fiets en al onderuit, grinnikte en kwam aangesjokt. Hij hielp samen met Leroy zwijgend om de deur vast te binden. Leroy legde vervolgens de schep in de kar en even later zag Hilke Kommer een vreemde optocht. Ze was te verbaasd om iets te zeggen maar liep naar binnen om Reint op de hoogte te brengen van wat ze had gezien. 'Volgens mij hebben ze een deur gestolen,' zei Rinkje tegen Reint. Die schudde zijn hoofd. 'Vast niet,' mompelde hij. Hij schoot wat kleren aan, gaf zijn vrouw een dikke knuffel en liep de straat op. Toen hij om zich heen keek zag hij niet veel verderop de jongens langs het kanaal staan. Hij zag Leroy graven in de berm van het kanaal. Wat hem nog meer nieuwsgierig maakte was dat Gup met Ard aan het worstelen was met een deur. Langzaam liep hij verder. Gup gebaarde met armbewegingen naar Leroy en Leroy knikte. Reint bleef op een afstandje staan en zag dat meester Jan hetzelfde deed, een paar honderd meter verderop, iets verder dan het drietal. Reint stak zijn hand op naar meester Jan. Die zwaaide terug en haalde, zo leek het, zijn schouders op. Reint maakte hetzelfde gebaar. Wat Reint niet wist is dat Gup gisteravond, nadat Reint naar huis was gegaan, nagepraat had met meester Jan. Gup had gezegd dat Leroy en hij iets gingen doen met de deur van het afgebroken huis van Klaas. Meester Jan had Gup aangehoord en gelachen. Hij was huppelend weggelopen, als een jongen die vlinders in zijn buik heeft omdat hij weet dat er een spannend maar leuk avontuur volgt.

En Leroy groef door, en Gup zette met Ard de deur rechtop. Leroy zette de schep even later in de grond en hielp Gup en Ard om de deur in de gleuf die Leroy had gegraven te zetten. Samen schoven ze zand tegen de ingegraven onderkant van de deur en stampten het aan, net zo lang tot de deur klemvast in de berm van het kanaal stond. Gup gaf de beide anderen een high five waarna ze alledrie juichten. Gup gebaarde naar meester Jan en daarna naar Reint dat ze dichterbij moesten komen. Tegelijkertijd kwamen de twee aan bij Gup, Leroy en Ard.

Die pakten uit de fietskar hun glasloze montuur en zetten die op.

'Dit is een werelddeur,' zei Gup plechtig.

'Een wat?' vroeg Reint.

'Een werelddeur, een deur naar de wereld. Om de wereld te laten zien hoe mooi het hier is.'

Leroy zette zijn bril recht en vulde aan: 'Omdat achter elke deur verhalen te vinden zijn.'

'Maar dan moet je wel achter een deur kunnen kijken,' zei Ard alsof ze het hadden ingestudeerd.

'Dit is de deur van een van de huizen die aan de overkant van het kanaal stonden,' legde Gup uit. 'Dit is de deur van het huis waar oude Jannie en Klaas hebben gewoond. Deze deur is heel speciaal omdat dit de lengtedeur van Klaas is. Hier moest hij elk jaar tegen aan gaan staan om zijn lengte te meten. Zijn ouders zijn begonnen toen hij drie was en gestopt toen hij 17 was.'

'Omdat toen vlak voor hun huis, hiertegenover dus, een auto-ongeluk hebben gehad waarbij ze om het leven zijn gekomen,' mompelde Reint.

'Dat wisten we niet,' zei Gup.

'Je kunt niet alle verhalen van iedereen weten, jongen.'

Meester Jan schudde Gup zijn hand.

'Ge wel dig,' zei hij. 'En ik zie dat je dit verhaal hebt opgeschreven.'

Gup knikte. 'En nu hebben we jou nodig, meester,' zei Ard.

'En jou, opa,' zei Leroy en keek Reint guitig aan.

'Vertel,' zei meester Jan.

'Maakt niet uit waar je mijn hulp voor nodig hebt, ik doe mee,' zei Reint waarbij zijn stem licht klonk, trots zelfs. Hij sloeg een arm om de schouder van Leroy.

'Je knijpt me fijn,' kreunde Leroy.

'Graag,' zei Reint. 'Moi'n dokter, wat knuffel ik je graag en heel lang helemaal tot moes. Je bent een geweldige vent, kerel.'

Even later stonden meester Jan en Reint verbaasd toe te kijken hoe de drie jongens de werelddeur van Klaas weer uit de berm haalden, op de fietskar legden en wegfietsten in de richting van de sluis.

'Bijzondere jongens. Het zal me benieuwen hoe dit verder gaat,' zei Reint.

'Ik denk dat ik de hulp van alle kinderen van school kan gebruiken. Dit wordt een onvergetelijke gebeurtenis', zei meester Jan waarop hij Reint vriendschappelijk licht tegen zijn schouder tikte en naar school liep.

'Wat doe je toch allemaal?' vroeg Otto terwijl hij een kop koffie dronk op het eilandje bij de pizzabus. Gup haalde zijn schouders op. 'Ik doe wat jij altijd tegen me gezegd hebt.'

'Ik heb zo veel gezegd. Welke van mijn bijzondere uitspraken bedoel je?' lachte hij en nam nog een slok.

'Wanneer je wilt dat een ander luistert moet je zelf eerst goed luisteren,' zei Gup.

'Ja, die is van mijn moeder. Maar wat heeft dat te maken met waar je mee bezig bent?'

Gup haalde zijn schouders op. 'Ik help meester Jan en ik help Reint. Ze zijn allebei met iets bezig maar volgens mij hebben Leroy en Ard en ik ervoor gezorgd dat ze samen gaan werken.'

'Klinkt goed. Kan ik wat voor jullie doen?'

'Ik denk dat het vandaag bij de sluis heel druk wordt. Misschien moet je iemand vragen die je wil helpen.'

'Al iemand in gedachten?'

'Vraag Rinkje maar, die vindt het wel leuk denk ik.' Gup zat onrustig op zijn stoel. Otto dronk zijn beker leeg en keek naar zijn zoon.

'Ga maar, ik red me wel.'

Gup sprong op en omhelsde zijn vader. Ze bleven even in hun omhelzing. Op het moment dat Gup op de fiets wilde stappen zag en hoorde hij iets heel bijzonders. Eerst hoorde hij een lawaai dat leek op een sirene. En vreemde mengeling van tonen, hoog en schel dat constant werd herhaald. Aan het eind van elke riedel klonk het geluid dat deed denken aan een mager speenvarken dat aan zijn staart werd getrokken. Het geluid kwam van een krakkemikkige aftandse gebutste en zwaar verroeste oude wagen die leek op een kruising tussen een ambulance en een begrafenisauto. De wagen was ooit waarschijnlijk rood geweest maar door de zon leek hij verkleurd tot roze. Op het dak was een soort van stelling gemaakt waar plek was voor koffers in alle soorten en maten. Een hutkoffer die ze gebruikten aan boord van passagiersschepen stond op zijn zijkant en er omheen zagen Gup en Otto koffers vol stickers van plekken waar ze misschien geweest waren of nog naar toe wilden. Of de koffers er ooit nog zouden komen was maar zeer de vraag, tenminste als ze met deze wagen mee moesten. Nadat het magere speenvarken had geschreeuwd klonk uit een grote luidspreker die waarschijnlijk was verstopt in de ruimte achter de openstaande achterklep. Het was de vervormde stem van meester Jan die zangerig rondzong.

'Om elf uur hebben we iedereen nodig. Op de parkeerplaats van de oude school. Pak jullie luie billen en kom. Neem verf mee en kwasten. Elf uur, oude school. Niet vragen, gewoon komen.'

Meester Jan zwaaide naar Gup en Otto en zette het vehicle stil in de berm. Ruttelend en ronkend pruttelde de wagen na nadat meester Jan hem had uitgezet.

'Mooie limousine he?' riep hij iets te hard. Hij had een koptelefoon op zijn hoofd en een montuur zonder glazen van Sjaak. Hij had een smetteloos witte schildersoverall aan dat een paar maten te groot voor hem was waardoor zijn slungelige lichaam nog langer leek.

'In elk geval kun je om je limousine niet heen,' zei Otto.

'Dat is vanmorgen ook niet de bedoeling. We hebben iedereen nodig. Maar eerlijk gezegd denk ik dat dat wel gaat lukken,' zei meester Jan geheimzinnig nadat hij zijn koptelefoon had afgezet. 'Er zweeft wat door het dorp. Iets onaanraakbaars. Ik stop hier en daar en geef wie het hebben wil een velletje met een uitleg over wat we gaan doen maar de meeste hoeven hem niet. Ze komen en het lijkt of ze elkaar al hebben ingelicht.'

'Waarom hobbel je dan toch met je limousine door het dorp?' vroeg Gup.

'Omdat mijn Nessie eindelijk blij is dat weer eens wordt uitgelaten.'

'Nessie?' vroeg Otto.

'Ja, genoemd naar het monster van Loch Ness. Het is zo'n monster dat iedereen die denkt hem gezien te hebben niet gelooft dat ze hem hebben gezien. Er wordt veel over Nessie gepraat maar niemand weet zeker of ze haar hebben gezien. Dus moet ze zo nu en dan even een uitgelaten worden en brullen als huilende walvis.'

'Wij zullen Nessie in elk geval nooit vergeten,' zei Otto.

'Vandaag is in elk geval een bijzondere dag. Sjaak komt straks meer dan 200 deuren brengen. En schilder Muthert brengt verf. Sjaak neemt ook nog hout mee om de deuren te verstevigen en tapijtzak Roossien heeft nog wat matten over.'

'Waar zijn die dan voor?' vroeg Gup.

Meester Jan draaide zich om, zette zijn koptelefoon op, rukte aan de deur van zijn vehicle die na drie pogingen open zwaaide en stapte in.

'Ik draai het raampje maar niet open omdat Nessie vandaag niet houdt van geopende ramen.'

'Ik denk dat je bang bent dat je het raam niet weer omhoog krijgt,' lachte Otto.

'Jij hebt hem door. Maar nog even over die matten. Als je een deur binnen gaat is het beleefd om je voeten even te vegen toch? Daarom dus.'

Gup en Otto keken elkaar aan en werden niet veel wijzer van wat meester Jan net zei. Die stak de sleutel in het contactslot en draaide die om. Nessie begon eerst te rochelen als een oude man die 's morgens de slaap uit zijn longen moest hoesten. Daarna ratelde en reutelde er iets waarvan meester Jan zou zeggen dat het een motor was. De motor haperde acht keer en sloeg dan aan waarbij het geluid alles en iedereen overstemde. Er kwam vervolgens een vreemd geluid uit de uitlaat en dikke walmen zwarte rook kozen het luchtruim. Daarna zette meester Jan zijn voertuig langzaam in beweging. Automobilisten die het zagen minderden hun vaart en lieten Nessie voorgaan met als gevolg dat ze in een rookgordijn terecht kwamen. Meester Jan stak zijn hand op naar Gup en Otto, zette zijn bril recht en reed dan verder.

'Volgens mij gaat het vandaag helemaal goedkomen,' zei Otto.

'Dat verwacht ik ook, maar of het met die rammelbak van meester ooit goed zal komen?'

Vanaf half elf werd het gezellig druk bij de oude school. Stemmen gonsden. Meester Jan en Reint begroeten iedereen. De meeste kinderen van de basisschool waren er met hun ouders en veel dorpsbewoners, van jong tot oud, waren er. Iedereen maakte ruim baan toen Sjaak en een paar andere werknemers van het sloopbedrijf met bestelbussen en aanhangwagens het terrein opreden. De aanhangwagens stonden vol met deuren die ze van de zolder uit de loods hadden gesleept. Op het schoolplein lag stevig landbouwplastic en de deuren werden op het plastic gelegd. Schilder Muthert had bij verschillende collega's potten verf en kwasten gebietst. Harm-Jan had zijn werkplaats dicht gedaan en hielp mee met uitladen de verf, samen met Klaas.

'Alle Reutekeutels nog aan toe zeg, wat een volk. Zo veel mensen heb ik hier nog nooit bij elkaar gezien.'

Nadat de matten waren afgeleverd door de tapijtzaak zette meester Jan de geluidsinstallatie van Nessie aan. Er klonk een gepiep en gekraak en meester Jans stem klonk nergens naar. Het zong rond en iedereen lachte.

'Laat Nessie,' zei Klaas, 'en gebruik die zachte diepbruine stem van je.'

Meester Jan klom moeizaam uit zijn Nessie, klom via de motorkap op het dak en ging op zijn koffers zitten. Zo torende hij hoog uit boven iedereen en zorgde alleen al daardoor voor dat iedereen stil werd.

'Tja... eh... waar zal ik eens beginnen? Binnenkort wordt de sluis geopend en we willen aan de hele wereld laten zien dat... Ach nee, we gaan gewoon iets doen wat nog nooit is gedaan. Iets zo bijzonder dat iedereen er nog jaren over zal praten... ach nee, dat is niet belangrijk. We gaan gewoon aan de slag. We gaan aan het werk.'

'Vertel nou maar gewoon wat we moeten doen praatjesmaker,' riep Klaas. 'Ik moet straks weer wat schepen schutten. Ik ruik ze al komen dus maak een beetje voort met je verhaal.'

Meester Jan wenkte Leroy en Ard en Gup. Die droegen de deur van Klaas naar Nessie en zetten die tegen de limousine.

'Wel alle raddraaiers nog aan toe. Ongelooflijke zatte dikke vette hongerkloppers. Dat is mijn deur.' Klaas maakte zich groter en groter en iedereen keek naar hem. Daarna besepte hij dat het echt de deur uit zijn ouderlijk huis was en zweeg.

Reint kwam naar voren. 'Achter elke deur die hier ligt schuilt een verhaal. Bij deze hoort het verhaal van Klaas. Wie het verhaal wil weten moet even geduld hebben. Jullie gaan straks een deur verven. Die deuren graven we later in de berm van ons kanaal in de grond en bij elke deur komt het verhaal dat hoort bij de plek waar je naar kijkt als je de deur opent.'

'Nog een keer,' zei Klaas.

Reint krabde aan het ooglapje, of aan het ook dat er achter verscholen zat en keek naar Klaas.

'Wie de verhalen kent van de huizen en de winkels op de plek waar hij woont is trots op waar hij woont.'

'Dat is te moeilijk voor mij professor. Nu in Klaas Veenkers taal alsjedenblijft.'

'Moi'n dokter,' zuchtte Reint. Hij keek hulpeloos om zich heen. 'Zeg jij eens wat, Gup.'

Gup kwam naar voren.

'We gaan gewoon iets geks doen dat past bij dit dorp. Je gaat naar een deur en maakt er een kunstwerk van, met alle kleuren die je kunt vinden. Morgen zetten we die deuren in de berm van het kanaal. Wanneer je bij die deur staat kun je een verhaal lezen over een huis dat je ziet, of over de winkel die er dichtbij heeft gestaan. Of het verhaal van de school, of de sluis. Overal is wel een verhaal bij te schrijven. En daar hebben we jullie bij nodig. We hebben een verhaal nodig van jullie. Het maakt niet uit over welk huis. Het mag ook gaan over de watertoren of het sluiswachtershuisje. Vertel ons de verhalen. Die schrijven we op en we zorgen er voor dat ze bij de passende deur komen. Wanneer we dan alle deuren met hun verhalen hebben ingegraven hebben we een kunstroute vol verhalen.'

Klaas Veenker kwam naar voren geschuifeld en hield de armen van Gup omhoog.

'Dat snap ik tenminste. Wat een super idee'. Daarna richtte hij zich tot de mensen die al in de richting van een deur schuifelden.

'Doe we allemaal mee?' schreeuwde Klaas.

Maar weinig mensen reageerden. Er klonk een zacht "ja" waar Klaas niet tevreden mee was.

'Wat is dit. Kom op mensen. Doen we allemaal mee of niet?'

Iedereen moest lachen om de manier waarop Klaas als een soort dirigent voor de groep stond. Nu klonk er een "Ja" uit alle monden.

'Meester, trek dat magere speenvarken van je nog een keer aan de staart.'

Meester Jan kronkelde zich in zijn auto, drukte op een rode knop waarop zijn sirene begon te loeien.

Iedereen deed de vingers in zijn oren tot het moment dat meester Jan de claxon uitzette. Daarna werden de potten verf geopend, de verfbakjes gevuld en werden de eerste kwasten en verfrillers in de verf gedoopt. Harm-Jan bleek schildertalent te hebben en gaf aanwijzingen aan de kunstenaars.

Klaas maakte overal een grap en een rol. Ook ging hij weg om, zoals Otto dacht, de sluis te bedienen. In plaats daarvan kwam hij even later terug terwijl hij een soort bakfiets voorttrapte. In de bak voorop stond een rolstoel geklemd en in de rolstoel zat een vrouw. Klaas zat als een koning op zijn troon, zo rechtop als hij maar kon zitten. Hij straalde en de vrouw in de rolstoel glimlachte. Klaas parkeerde de bakfiets op het midden van het plein. Harm-Jan kwam er direct naar toe gelopen.

'En, hoe fietst hij?' vroeg hij.

'Vrouw Meier en ik zijn zeer tevreden. Zo'n elektrische bakfiets is een echte uitkomst. Mooi dat je hebt meegeholpen om hem uit te zoeken en te bestellen.'

Harm-Jan glimlachte. Reint kwam er bij staan en gaf zijn zoon een vriendschappelijke klap tussen de schouderbladen.

'Toe, help me eens van dit podium af, jij ouwe mopperbil,' kraste vrouw Meier met een stem die leek of er schuurpapier in verstopt zat. 'Je laat me toch niet de hele dag hier zitten wel? Ik heb hier donnerwetter een klus te klaren. Je hebt me hier niet voor Jan met de groene snotneus naar toe gebracht. Geef me even mijn pennen en papier en rol me van dit nieuwstewetse ding af.'

Vrouw Meier had, net als Klaas Veenker, een mond als een scheermes, scherp en ruig, plat en raspand. Klaas stapte af en rolde de stoel van vrouw Meier van de bakfiets.

Klaas zette zijn handen aan zijn mond en riep: 'Wie een dondersmooi of gruwelijk slecht verhaal heeft over een van de huizen of andere gebouwen die kan het kwijt bij onze vrouw Meier.'

'Onze? Ik ben niet van jullie hoor, ouwe van klap tot klaploper van me. Ik ben gewoon van mezelf, druipdruif. Maar je hebt wel gelijk, moppie, iedereen kan hier terecht voor de verhalen die we op de deuren plakken.'

Klaas en vrouw Meier keken elkaar aan waarbij Klaas leek te blozen als een overrijpe tomaat.

Gup keek ondertussen bij Leroy. Die was bezig een deur te beschilderen. Met zijn tong uit zijn mond schilderde hij wat sterren nadat hij daarvoor een raket had geverfd. Naast Leroy waren een opa en zijn kleinzoon bezig om een schilderij te maken dat bestond uit vlakken en Harm-Jan hielp om een palmboom te schetsen. Sjaak kwam even later terug met hout. Hij verzamelde een paar mannen om zich heen en legde uit hoe die, als ze de deuren in de berm zouden zetten, de deuren zouden kunnen verstevigen met deze houten latten. Hij had ook nog wat monturen meegenomen en deelde die uit aan de kinderen die meededen. Meester Jan deed niets. Nou ja, niets? Hij genoot. Hij had al wel vaker gekke dingen gedaan met zijn school maar dit? Hij ging in het midden van het schoolplein op zijn rug op de grond liggen en sloot zijn ogen. Hij luisterde naar de geluiden om hem heen en hoorde hoe de verf werd gesmeerd. Hij hoorde lachen en hij hoorde oeroverlegd werd. Hij hoorde hoe Harm-Jan Leroy een compliment gaf over zijn schildering en hij hoorde een verhaal dat Rinkje vertelde aan vrouw Meier over de bakkerij die in het huis naast dat van hen was gevestigd. Hij hoorde het verhaal van de man die de kinderen in de sluis leerde zwemmen aan een bootshaak en hij hoorde een verhaal van twee Joodse kinderen die op een dag in de tweede wereldoorlog niet meer op school verschenen. Meester Jan luisterde en droomde weg. Hij probeerde zich voor te stellen hoe het er de volgende dag uit zou zien. Hij soesde en merkte niet dat hij in slaap viel en begon te snurken. Hij was de enige die het niet merkte. De rest stootte elkaar aan en deed de vingers op de lippen ten teken dat ze allemaal even stil moesten zijn. Er werd gegrinnikt om meester Jan. Vanuit de oude school, waar de buurtvereniging haar bijeenkomsten hield werd ranja en koffie gebracht. Gup en Otto hielpen mee met het rondbrengen waarbij Gup al een paar keer ingespannen naar de weg had gekeken. Klopte het nou en had hij inderdaad al een paar keer dezelfde jongeman voorbij zien

slenteren? Het was hem bij de derde keer opgevallen dat er iemand voorbij liep met een capuchon van zijn sweater over zijn hoofd en een zwarte zonnebril op. De jongeman was helemaal in het zwart gekleed. Gup schudde zijn hoofd. Het zal toch wel niet maar bij de zevende keer wist hij het zeker: iemand hield heel erg goed, maar van een afstandje, in de gaten wat ze aan het doen waren.

's Avonds was het gezellig druk op het eilandje. Vrouw Meier had een plek gekregen in het midden waar ze werd omringd door de oudjes uit de buurt. Er werden spontaan verhalen verteld over winkels van vroeger, over hoe het leven was toen ze jong waren. Ze haalden herinneringen op en vrouw Meier typte in een razend tempo mee op de laptop die ze met Klaas van haar huis had gehaald. Otto en Gup bakten sluispizza's en droompizza's. De mensen hadden drinken meegenomen en aan de waterkant was een aantal vrouwen bezig om een lijstje te maken met wat ze de volgende dag allemaal nodig zouden hebben: grondboren, scheppen, karren, mokers. Ze kenden allemaal wel weer dorpsbewoners die zoiets in de schuur hadden staan. Een aantal kinderen fietste af en aan om plekken langs het kanaal te markeren waar een deur ingegraven moest worden. Ard had de leiding over de kinderen en Leroy hielp op het eiland. Zijn moeder kwam ook even kijken. Gup zag een vrolijke vrouw met ingevallen wangen die constant Leroy door zijn haren kroelde. Leroy vertelde wat ze allemaal hadden gedaan en hij liet zijn moeder de deur zien die hij had beschilderd. Een aantal deuren hadden ze naar het eiland gebracht omdat er een journalist zou komen en ze wat wilden laten zien. Ard kwam bij de pizzabus staan. Gup keek hem aan, hield zijn hoofd een beetje schuin en zei: 'Waar denk je aan?'

'Michiel, hij hoort nog in de gevangenis maar hij is weggelopen. Eigenlijk maakt dat niets uit want hij is nog steeds niet vrij. En mijn vader zegt dat als hij vrij komt dat hij dan nog niet vrij is omdat iedereen weet dat hij in de gevangenis heeft gezeten.'

Gup knikte. 'Weten je ouders dat hij hier in de buurt is?'

'Ze vermoeden het wel. De buurtagent is langs geweest en die heeft gezegd dat Michiel weggelopen is tijdens proefverlof. Ze hopen dat hij zich weer meldt.'

'Anders breng hem even een pizza,' zei Gup. Ards gezicht klaarde op. 'Ik kan niet met je mee want ik moet hier helpen.'

Ard maakte een huppelsprongetje. 'Maakt niet uit. Ik ga wel op de fiets.'

En zo kwam het dat niet veel later Ard op de fiets vertrok met in een tas de doos met de sluispizza. Otto had niet gevraagd wat de pizza voor was. Hij knipoogde naar Gup toen ze hoorden dat er wat gekibbeld werd.

Reint en Harm-Jan zaten aan een tafeltje vlak bij de bus maar ze waren er plotseling bij gaan staan. Als twee kemphanen stonden vader en zoon opeens tegen over elkaar.

Hun vingers priemden maar de omstanders hadden niet precies gehoord wat er aan vooraf was gegaan.

'Moi'n dokter. Laat het er maar eens uit, Harm.'

'Harm? Dat is lang geleden dat je me Harm noemde. Toen was ik nog een kind.'

'Ben je nog steeds, Harm-Jan. Mijn kind. En zoals je je gedraagt ben je niet veel wijzer dan een kind. Wat zeg ik, de kinderen zijn veel wijzer dan jij ooit zult zijn als je zo doet.'

'Jij dan ouwe. Je moet niet zo vasthouden aan het verleden pap, al die dingen die er ooit waren komen niet terug.'

'Dus je noemt me weer eens pap. Dat is lang geleden Harm. Dat moet jij zeggen trouwens, over het verleden en daar aan vasthouden. Moi'n dokter, als er hier iemand is die vasthoudt aan het verleden dan ben jij het wel.'

Even leek Harm-Jan uit het veld geslagen door deze tegenaanval van zijn vader.

'Hoezo?' vroeg hij met iets minder stemverheffing.

'Waarom stond er zolang "fiets en bromm" op je bord. En waarom verkocht je zo lang geen brommers.'

'Heb je nog meer te zeuren?'

Daarna deelde Reint de genadeklap uit, zo leek het.

'Waarom sta je het liefst aan mijn rechterkant? Zodat je mijn ooglapje niet ziet? Die verdwijnt heus niet door aan de andere kant te gaan staan hoor. En mijn oog wordt ook opeens heus niet beter.'

Het was stil. De twee beseften opeens dat iedereen meekeek en luisterde.

'Duw me eens even Klaas,' klonk de raspande schuurpapieren stem van vrouw Meier. Het was geen bevel, het was meer een mededeling. Klaas salueerde op zo'n koddige manier dat een aantal durfde te grinniken. Klaas liep naar de rolstoel van vrouw Meier.

'Wil je een wheelie, schat?'

'Graag brutale vlerk. En breng me dan als de gesmeerde wiederweerga naar dat addergebroed dat elkaar de veren uit de kuif pikt. Ik ga ze een voorstel doen dat ze niet kunnen afslaan.'

Klaas crosste vrouw Meier met een omweg naar de twee. Die keken naar het vreemde tafereel samen met de andere eilandbezoekers. Eerst stuurde hij naar de weg maar vlak ervoor boog hij af naar links. Door de scherpe hoek die hij maakte kwam de rolstoel op een wiel. Vrouw Meier gilte voor de gein want iedereen kon zien dat ze van deze rit genoot. Ze gooide haar handen in de lucht en vuurde Klaas aan: 'Sneller, hoger, sterker,' riep ze. 'Gaan met die banaan.' Klaas duwde alsof het hem totaal geen moeite kostte, het leek zelfs wel of het zijn dagelijks werk was. Hij reed de rolstoel tot vlak bij de waterkant. Over het stenen muurtje van de sluis racete hij met het buitenste wiel angstvallig dicht bij de rand. Het publiek hield de adem in maar vrouw Meier juichte. 'Zoek de grens, Klaas, vind de grens.' Klaas duwde en reed tot slot recht op vader en zoon Kommer af. Vlak voor ze er waren trok vrouw Meier aan de handrem, de rolstoel helde over naar links, Klaas hing aan de rechterkant en op een paar centimeter van het tweetal kwam de rolstoel stuijterend tot stilstand. De toeschouwers juichten en applaudisseerden om deze geslaagde voorstelling. Met een simpel handgebaar bedankte vrouw Meier haar publiek en net zo makkelijk stuurde ze Klaas weg. Daarna boog ze voorover naar de twee kemphanen en begon ze zo te praten dat niemand anders er iets van verstond. Toen ze even later Klaas wenkte waren de kemphanen geen vechtersbazen meer en kreeg vrouw Meier haar eigen plek terug, midden tussen de verhalenvertellers.

Ard kwam terug zonder pizza. Hij grijnsde en lachte en reed een paar rondjes op zijn fiets over het eiland. Hij slingerde tussen iedereen door terwijl hij gekke capriolen uithaalde. Voor de pizzabus bleef hij stilstaan.

'Ik heb Michiel gezien. Hij heeft het terrein nog mooier gemaakt en ik weet zeker dat hij de groentetuinen onderhoudt. Ik denk dat hij vanmiddag een paar potten verf en kwasten bij de oude school heeft opgehaald. Ik kwam in de buurt van de schuren en ik zag dat iemand een van de schuren heeft geleverd.'

Ard was enthousiast.

'Ik ben naar de schuurtjes gelopen en zag dat de kwasten nog nat waren. Ik heb de pizza voor het schuurtje neergezet en heb geroepen dat ik een pizza voor hem had. Daarna ben ik weggelopen maar toen ik achterom keek zag ik hem.'

'Zwarte capuchon over zijn hoofd, zwarte broek, zwarte bril?' vroeg Gup.

Ard keek achterdochtig. 'Hoe weet jij dat?'

'Vanmorgen zag ik hem bij de school lopen en dacht al dat hij het was. Of dacht je dat ik je achterna was gegaan?'

Ard knikte.

'Sorry.'

Gup haalde zijn schouders op. 'Lijkt me wel lastig, zo'n broer.'

Ard keek Gup aan. 'Dat kun je wel zeggen. Iedereen kent hier alles van elkaar.'

'Denk je dat?' vroeg Gup. 'Kijk eens om je heen. Denk je dat al die mensen die hier rond lopen alles van je broer weten?'

Ard dacht na en schudde zijn hoofd.

'Hij moet zelf laten zien wie hij is. Dat kun jij niet voor hem doen.'

Ard haalde opgelucht adem. 'Dat zegt mijn moeder ook altijd tegen me. Dank je wel mam.'

Gup grinnikte. 'Graag gedaan zoon.'

Ze lachten allebei.

'Wat gaat er morgen gebeuren?' vroeg Ard.

'Dan kan iedereen genieten van de werelddeuren. Morgenvroeg worden de deuren neergezet. Overmorgen wordt de sluis heropend door de burgemeester.'

'Leuk.'

Vanaf een parkeerplaats vlakbij klonk weer het geronk en gerommel van Nessie. Meester Jan had haar aan de praat gekregen en gaf zo nu en dan wat gas. De omroepinstallatie knarste en piepte. Het geluid zong rond en er klonk een lang aanhoudende pieptoon. Er tussen door klonk een angstaanjagend gelach. Meester Jan draaide waarschijnlijk aan een paar knoppen en even later hoorde iedereen de stem van Leroy. Harm-Jan hoorde het ook en wilde opstaan om Leroy vermanend toe te spreken omdat hij het maar niets vond dat zijn zoon in die aftandse rammelbak zat maar Reint keek vriendelijk naar hem en Harm-Jan bleef zitten.

"Morgen is het zo ver. Dan plaatsen we de deuren. Tien uur. Bij de oude school. Iedereen komen."

Meester Jan en Leroy verlieten stapvoets de parkeerplaats terwijl ze zwarte wolken dieselwalm achter zich lieten. Het roze van de auto leek nu wat meer op paars door de manier waarop de avondzon de autolak bescheen. Zo nu en dan leek het of Nessie onderdook en er mee ophield maar dan kwam ze weer boven en reden ze verder terwijl Leroy zijn tekst door de luidspreker riep.

Otto wreef zich in zijn handen.

'Wat een feest zeg.'

Gup reageerde niet.

'Vertel me nu niet dat er iets je dwars zit, Gup.'

'Dat niet maar ik denk dat ik opeens weet hoe het zit met die verdwenen deuren.'

'Ja, ja, zo iets dacht ik al. En ik ken je al langer dan vandaag waardoor ik zeker weet dat je mij er nu niets over verteld.'

'Daar kon je wel eens gelijk in hebben,' lachte Gup. Hij stapte uit de bus, pakte een fiets en reed weg.

'Morgen is er weer een dag,' mompelde Gup en hij ging dansend op de pedalen fietsen waarbij hij een wijsje neuriede waarvan hij de woorden niet meer wist.

Toen Otto zijn ogen open deed moest hij eerst nadenken waar hij was. Hij keek om zich heen en beseftte dat hij in het sliswachtershuisje wakker was geworden. Hij keek om zich heen en zag dat Gup al uit bed was. Otto sloeg het dekbed van zich af, rekte zich uit, gaapte nog een keer en stond op. Hij keek over het water en zag dat er wat mannen aan het vissen waren. Zoals elke ochtend liep Otto even naar de pizzabus om de banden te controleren. Een gekke gewoonte, hij wist het maar zoals wel vaker met gewoontes heb je ze zo maar kom je er heel moeilijk van af. Terwijl hij om de bus heen liep zag hij Gup met Reint over de weg lopen. Ze liepen zwijgend naast elkaar waarbij Reint zijn handen op zijn rug had. Het leek of hij diep nadacht. Gup keek achterom en zag Otto. Ze staken beide hun handen op en zwaaiden. Gup stak daarbij zijn duim in de lucht waarop Otto grinnikte. Otto genoot van Gup als die zo bezig was met regelen en bedenken en organiseren. Otto haalde de sleutel van de bus tevoorschijn en ging naar binnen. Hij controleerde of ze nog wat nodig hadden voor vandaag. Otto verwachtte dat het een drukke dag zou worden. Een bijzondere dag ook. Otto maakte een lijstje en besloot deze maar zo snel mogelijk af te werken.

Toen hij een klein uur later terug kwam van inkopen doen zag hij Gup weer. Die zat met Reint voor de pizzabus aan een tafel.

'Koffie pap, we hebben al even wat gezet.'

Otto zoog de koffielucht door zijn neus naar binnen.

'Ruikt prima. Graag.'

Gup schonk koffie in voor de beide mannen.

'Hebben jullie die gestolen deuren al gevonden?' vroeg Otto nietsvermoedend.

Reint lachte naar Gup en keek toen naar Otto.

'We hebben ze allemaal teruggevonden.'

'Echt?' vroeg Otto verbaasd. 'Waar dan? En welke onverlaat had ze gestolen dan?'

'Ik,' zei Reint Kommer droog.

Otto, die net een slok koffie wilde nemen, zette de mok op tafel en keek Reint niet begrijpend aan.

'Stom he?'

'Maar waarom dan?'

'Eigenlijk heel simpel. Eerst wilde ik een deur uit ons eigen huis halen en daar een verhaal over schrijven. Ik haalde een deur uit zijn hengsels en gek genoeg zorgde dat er niet voor dat ik een juichgevoel kreeg. Rinkje zag dat en zei uit de gekkigheid dat ik beter een deur uit een gebouw kon halen en daar wat over schrijven. Ik heb toen een deur uit het leegstaande huis van nummer 153 gehaald. Wist ik veel dat dat ontdekt zou worden omdat er net die dag kijker zouden komen die het huis wel wilden kopen.

Ik zat met een deur en binnen de kortste keren wist iedereen in het dorp dat er een deur uit het huis van nummer 153 was ontvreemd. Gek genoeg gaf me dat een bijzonder gevoel dus ik heb nog een deur weggehaald, uit de oude school waar ik elke dinsdag klaverjas. En hoe meer deuren ik weghaalde, hoe meer er in het dorp gebeurde. Toen ben ik me er mee gaan bemoeien door steeds meer en steeds vaker verhalen te vertellen over de geschiedenis van het dorp. Ik vroeg aan mensen of ze wel beseften waar ze woonden en hoe het er vroeger uit had gezien. Tja, en toen kwamen jullie. Ik had de dag daarvoor een deur uit jullie hotel gehaald en van het een kwam het ander.'

Gup straalde en Otto schudde zo nu en dan zijn hoofd.

'Het is je in elk geval gelukt om het dorp in beweging te krijgen,' zei Otto.

Reint knikte.

'Maar zonder Gup zijn wilde ideeën was het nooit geworden wat het nu is.'

Gup glom van trotsheid.

'Maar vertel eens, Gup, hoe ben jij er achter gekomen dat Reint achter die diefstallen zat?'

'We waren op zoek naar Michiel.'

'Michiel, wie is dat nu weer?' vroeg Otto verbaasd en nieuwsgierig.

'Oh, dat is de broer van Ard die was weggelopen toen hij proefverlof had van de gevangenis,' zei Gup alsof het de normaalste zaak van de wereld was. 'Maar dat is een heel ander verhaal.'

'Dat wil ik dan nog wel graag een keer horen,' zuchtte Otto. Gup grinnikte om het verbaasde gezicht

'We zochten Michiel dus en kwamen Reint tegen bij een terrein waar groentetuinen zijn. Allerlei mannetjes verbouwen daar hun eigen groente en Reint zei dat hij voor een van hen de tuin onkruidvrij maakte. Hij gaf ons zelfs een wortel maar toen al dacht ik dat het niet klopte wat hij zei. Zeker niet omdat ik later begreep dat meneer xxx helemaal niet op vakantie was. Ik heb toen bedacht dat Reint daar wat anders uitspookte. Hij praatte zoveel over de deuren en de diefstal en over dingen uit het verleden. Hij vertelde aan iedereen over verhalen die achter deuren verborgen zijn en had ruzie met zijn zoon over dingen uit het verleden. Toen dacht ik dat hij het was en gisteravond ben ik nog even op de fiets naar de volkstuinten gegaan om zekerheid te krijgen.'

'En?' vroeg Otto.

'Ik ben naar een van de schuren die er staan gelopen. Ik heb Michiel geroepen en die kwam gelukkig nieuwsgierig naar buiten. Hij gaf me een hand en bedankte me voor de pizza.'

'Pizza?' vroeg Otto.

'Ja, dat is weer een ander verhaal,' zei Gup. 'Mag ik het verhaal nu afmaken?' grinnikte Gup.

Otto schonk Reint en hem nog een kop koffie in en voor Gup een glas ranja. 'Graag, maak af, mijn oren staan volledig en helemaal open.'

'Ik heb gewoon tegen Michiel gezegd dat ik wist dat de deuren van Reint hier verstopt waren. Hij vond het niet eens vreemd dat ik het wist en opende de deur van de schuur waar ze stonden. Ik heb hem uitgelegd wat ik er mee wilde. Michiel wilde graag meewerken, vooral toen ik hem bedankte omdat hij de buurt zo aan het opknappen is.'

'De buurt aan het opkna...,' begon Otto maar toen hij zag dat Gup verder wilde vertellen zei hij zuchtend: 'maar dat is vast weer een ander verhaal.' Gup knikte.

'Ik heb vanmorgen aan Reint gezegd dat ik een idee had met zijn deuren. Nou ja, de deuren die niet van hem zijn maar die hij even heeft ehhh... geleend. Daarna zijn we naar de schuur gegaan en hebben we de deuren naar buiten gesleept. Michiel heeft ze daarna naar de oude school gebracht.'

'Moi'n dokter,' zei Reint. 'Die jongen van je brengt heel wat in beweging.'

'Vertel me een keer wat nieuws,' zei Otto.

'Wil je nog meer nieuws hebben?' vroeg Gup guldig.

'Nee, ik heb genoeg voor vanmorgen, en het is nog niet eens half tien.'

'Half tien al?' schrok Reint. 'Kom op Gup, we moeten naar de oude school. We moeten nog wat regelen voordat de eerste helpers er zijn.'

Ze kwamen tegelijk aan met Nessie. Meester Jan duwde als groet even op de claxon waarna Reint een wegwerpgebaar maakte en meester uitbundig lachend uitstapte.

‘Ik ben er helemaal klaar voor,’ riep hij tegen Reint en Gup. ‘Jullie dan?’

‘Alles staat klaar, volgens mij,’ zei Reint. Hij liep naar een muur waar Michiel deze morgen de gestolen deuren had neergezet. Hij had er, op aanwijzing van Reint, een stuk zwart landbouwplastic over heen gedaan. Michiel zelf was er ook. Hij hield zich verscholen onder een afdakje. Hij stak zijn duim op naar Reint en Gup en dook daarna in de schaduw.

Niet lang daarna werd het drukker. Auto’s met aanhangwagens werden op de parkeerplaatsen langs de weg neergezet. Iedereen die gisteren had meegeholpen kwam controleren of zijn eigen deur droog was, legde grondboren bij elkaar en kwamen bij elkaar staan toen meester Jan Nessie liet schreeuwen als een mager speenvarken.

‘Het gaat gebeuren,’ begon Reint. ‘Gisteren hebben we uitgelegd wat er gaat gebeuren. Op elke deur hebben we met potlood een adres geschreven. In de berm van het kanaal hebben we in de buurt van dat adres een kruis op de grond gemaakt waar de deur moet komen te staan. Alles wijst zichzelf. Maar voordat jullie aan het werk gaan heb ik nog wat belangrijks mee te delen. Ik weet wie de afgelopen periode de deuren heeft gestolen.’

‘Ik ook,’ zei een man met een rollator. Het was meneer xx, die een groentetuin aan het spoor had.

‘Het is die Michiel die ontsnapt is uit de gevangenis. Hij heeft ingebroken in de schuren bij onze volkstuinten en hij heeft die deuren gestolen.’

‘Nietes’, gilde Ard, die ook tussen de mensen stond.

Gup was ook geschrokken. Hij kon zich voorstellen dat Michiel, die onder het afdakje zat, ook geschrokken was. Of boos. Of woedend. Gup keek naar het afdakje en zag tot zijn verbazing dat Michiel tevoorschijn kwam. Hij ging naast Reint staan en deed zijn capuchon af. Daarna fluisterde hij Reint wat in het oor. ‘Mag ik je verhaal vertellen?’ vroeg Reint. Michiel knikte.

‘Dit is Michiel. Hij is niet ontsnapt xx. Ja, hij hoort op dit moment in de gevangenis te zitten. Nog een paar dagen maar hij heeft een keuze gemaakt. Een foute keuze, zoals hij wel meer maakte in zijn leven. Michiel woont sinds een paar dagen in de leegstaande schuur bij de volkstuinten maar hij gaat zich weer bij de politie aangeven. Eerst wil hij hier graag bij zijn. Wie van jullie is het opgevallen dat de tegels van de stoep vlakbij mijn huis opnieuw zijn bestraat?’

Bij een paar bewoners gingen de handen omhoog.

‘En wie heeft gemerkt dat de autobanden en d’
e accu uit het bosje achter de school zijn weggehaald?’

Weer een paar handen gingen omhoog.

‘Dat is het werk van Michiel. Hij is de afgelopen nachten aan het werk geweest en heeft in de buurt allerlei zaken aangepakt die wij hebben laten liggen.’

Reint keek om zich heen.

Xx nam het woord. ‘Je gaat me toch niet ook zeggen dat hij de schuur bij de volkstuinten zo mooi en goed heeft geschilderd.’

Michiel knikte en zei met een zachte hese stem: ‘Ja, dat heb ik ook gedaan.’

Er werd door de oudjes die een groentetuin hadden instemmend en bewonderend geknikt. Michiel voelde zich wat groter en sterker worden door de complimenten die hij kreeg.

‘Ik heb niet altijd de goede dingen gedaan en voor veel van jullie was mijn gedrag niet altijd even goed. Ik heb heel wat katekwaad uitgevreten. Ik heb veel rottigheid uitgehaald. Dat kan ik niet meer terugdraaien. Ik wil het anders doen en ik weet dat ik dat zelf moet doen. Maar ik heb jullie hulp ook nodig. Ik ben op zoek naar werk en wil graag weer in het dorp komen wonen. Van Reint mocht ik in de schuur logeren maar als ik echt vrij ben dan zoek ik een kamer.’

Meneer xx kwam naar voren en stak zijn hand uit. Michiel legde zijn hand in die van hem. Xx draaide zich naar de aanwezigen, schraapte zijn keel en zei: ‘Ik heb je vals beschuldigd. Dat was niet netjes. Sorry. En Michiel, ik wil je helpen. Ik heb overdag niet veel te doen. Ik wil een goed woordje voor je doen bij het schildersbedrijf van mijn schoonzoon want iemand die zo kan schilderen als jij heeft hij misschien wel nodig.’

Reint begon te applaudiseren en al snel klonk er een daverend applaus over het schoolplein. Toen het applaus geluwd was wees xx naar Rent. 'Maar vertel eens, wie heeft die deuren dan gestolen?' Reint wees naar zichzelf en riep: 'Ik. Ik heb die deuren gestolen.' Het was even onrustig op het schoolplein. De mensen gniffelden, sommigen schudden hun hoofd en een enkele was stil.

'Jij gallige lage grondkruiper,' schold Klaas op een vrolijke manier. 'Jij ondermaatse zoeteeharing van de koude grond. Hoe kan zo'n bokketor als jij het in zijn hoofd halen om die deuren weg te nemen?' Klaas lachte erbij en dat werkte aanstekelijk. Reint vertelde wat hij daarvoor ook al had verteld aan Otto en aan het eind van zijn verhaal haalde Michiel het plastic af van de deuren die tegen de muur stonden.

'En daarom ben ik zo blij dat we vandaag de deuren neer gaan zetten en dat we er morgen met zijn allen bij zijn als onze sluis wordt heropend.'

Een daverend applaus klonk, meester Jan ging in Nessie zitten, liet de omroepinstallatie piepen en zingen en zei dan: 'Wanneer Nessie heeft gesproken gaan we aan de slag. En na afloop staat er op het eiland snert klaar en stampot boerenkool en... oh nee, verkeerde jaargetijde. We hebben pizza van Otto en Gup, broodjes warm vlees van slager xx en bakker xx en Harrie Sluring zorgt voor het drinken.' Meester Jan zette de sirene aan en onder luid gejuich ging iedereen aan de slag. Op het moment dat het plein bijna leeg was kwam Harm-Jan op de fiets aan. Hij had een vertegenwoordiger op bezoek gehad van elektrische fietsen en wilde nu meehelpen. Hij reed vrolijk het schoolplein op maar zijn stemming sloeg om op het moment dat hij Michiel zag.

'Jij... jij.. dat kan niet... jij bent dood, toch?'

Michiel keek beduusd. Eerst keek hij met grote ogen naar Harm-Jan, toen naar Reint en daarna keek hij zijn lijf bij langs net zolang tot hij bij zijn voeten terecht was gekomen.

Gup, Leroy en Ard keken van een afstandje toe.

'Volgens mij leef ik nog,' mompelde Michiel.

'Moi'n dokter, wat zie jij voor spoken Harm?'

'Ik ben je kleine zoon niet, pap!' brieste Harm-Jan.

'Oh, ga je boos op me worden? Dan zul je eerst even na moeten denken waarom je dan precies boos wordt.'

'Maar hij is toch...? Nee maar, al die tijd gedacht... of nee, natuurlijk wist ik wel dat je nog leefde.'

'Wat ben je aan het mompelen?' vroeg Reint bezorgd. Michiel kwam schuifelend dichterbij.

'Ik leef echt nog hoor,' grinnikte Michiel. 'Ik heb wel een tijdje het gevoel gehad toen ik in de gevangenis zat dat ik niet helemaal leefde maar ik wil je wel even knijpen om je te laten voelen dat ik leef.'

Harm-Jan zweeg. Hij stapte van zijn fiets, zette die op de stander en liep naar Michiel. 'Je hebt een brommer van me gekocht.'

'Ja, en?'

'Je bent hier met die brommer in het kanaal gereden en je bent niet boven gekomen,' zei Harm-Jan verward.

Michiel schudde zijn hoofd en keek bedenkelijk.

'Ik dacht dat de brommer die je van mij hebt gekocht niet in orde was. En dat je daardoor in het water bent gereden.'

'Ik weet het weer. Dat was een prima brommer hoor. Ik heb er alleen zelf aan geknutseld omdat ik wilde dat hij sneller kon. En daarbij is het helemaal niet goed gegaan. Ik heb niet alles even goed aangedraaid waardoor ik in de plomp ben gereden.'

'Maar ik zag dat de politie er bij kwam en de brommer in beslag nam.'

Michiel knikte.

'Ze hebben de brommer in beslag genomen en mij ook.'

'Jou ook?' vroeg Reint.

Michiel grinnikte bij de herinnering.

'Ze hadden me al langer op de korrel. Ze wilden me aanhouden omdat ik... nou ja... ze wilden me verhoren over wat ik had gedaan. Ik heb mezelf op een presenteerblaadje aan ze gegeven, zogezegd. Daarna ben ik hier niet terug geweest.'

'Niemand had het meer over je,' zei Harm-Jan.

'Zelfs mijn eigen ouders praten niet meer over me in het begin omdat ze zich schaamden voor mij.'

Harm-Jan schudde zijn hoofd. 'Natuurlijk weet ik wel dat je niet... dat je gewoon nog leeft. Stom van me.'

'Ik denk dat je teveel aan je hoofd had Harm.'

Harm-Jan liep naar Leroy en sloeg een arm om zijn schouder. 'Wil je wel met mij een paar deuren in de berm ingraven?'

'Graag,' zei Leroy.

'Dus je weet zeker dat ik weer leef?' vroeg Michiel vrolijk.

'Knijp me maar even,' daagde Harm-Jan Michiel uit. Daarna lachten ze allebei en begonnen ze aan een schijngevecht.

Het plaatsen van de deuren ging snel. Overal langs het kanaal waren groepjes mensen bezig met grondboren, mokers en scheppen. Alle kunstenaars zagen hoe hun deuren een plek kregen langs het kanaal. Vrouw Meier had alle verhalen uitgewerkt en op school op een a-3 vel uitgeprint en geplastificeerd. Ze reed met Klaas langs alle deuren en legde het goede verhaal bij de juiste deur. Klaas was in een opperbeste stemming en kletste iedereen de oren van het hoofd.

'Ram die paal op zijn kop, jij potige hotemetoot,' zei hij op verschillende plekken. Op andere plaatsen schreeuwde hij weer andere kreten.

'Hij gebruikt ruwhouten taal maar hij heeft een gouden hart hoor,' zei vrouw Meier waarna ze weer verder crosten met de elektrische bakfiets.

Fietsers die op doortocht waren gingen langzamer rijden en sommige vroegen waarom al die deuren in de berm van het kanaal stonden. Ook de wijkagent kwam even kijken. Reint sprak een tijdje met hem en na afloop gaven ze elkaar een hand. Op het moment dat de wijkagent was vertrokken kwam Michiel tevoorschijn. Reint gaf hem een schouderklopje waarna, zo leek het Michiel opgelucht adem haalde. Michiel had een fietskar geregeld en een fiets en ging bij de deurenplaatsers langs met koffie en limonade en langzaam maar zeker werden ontstond de kunstroute met verhalen van vroeger.

Op het eiland kwamen steeds meer helpers terug en werden er ontvangen met muziek en hapjes.

Otto maakte zijn beroemde vierkante pizza's, Gup sneed ze in vierkante stukken en deelde ze uit.

Hermann Veenman, de plaatselijke journalist, kwam langs en interviewde wie hij maar te spreken kon krijgen en ook de burgemeester kwam aanwaaien om poolshoogte te nemen. Hij/zij kreeg uitleg over de deuren en hun verhalen en zo nu en dan noteerde hij/zij wat steekwoorden.

'Dus deze rotzooi hebben we aan jou te danken?' vroeg de burgemeester aan Gup.

Gup had al begrepen dat hij/ze van grapjes hield en deed gewoon mee.

'Ja, deze verschrikkelijk puinzooi heb ik allemaal neergezet. Ik had toch niets te doen en toen dacht ik "ik ga even een paar deuren versieren en ingraven" Vind u het wel gelukt?'

De burgemeester knikte. 'Hier is iets bijzonders gebeurd Gup. Zoiets heb ik nog nooit gezien. Dank je wel.'

Gup wuifde het compliment weg. 'Iedereen hier heeft meegeholpen. Mijn vader was heel vroeger meester,' zei Gup. 'Hij gaf eigenlijk geen les, heb ik begrepen maar hij maakte ieder kind in zijn klas nieuwsgierig. En als je dat op de meest bijzondere manier doet dan wil iedereen meedoen en leren.'

'En dat heb jij van hem overgenomen,' zei de burgemeester waarderend. Gup had er nog nooit zo over nagedacht maar eigenlijk was het wel zo. Hij glom een beetje en keek naar Otto die hem over zijn schouders wreef.

'Morgen ben ik hier weer. Heb je nog een idee over hoe we de werelddeuren kunnen openen?'

Gup dacht na. 'Een idee heb ik wel. Ik ga het even met Sjaak overleggen,' antwoordde Gup.

'Fijn. Ik schrijf wel een mooie toespraak over de renovatie van de sluis en over dit mooie gebied maar vooral over jullie deuren die open staan naar de wereld.'

De burgemeester nam nog een stuk sluispizza, stak haar/zijn hand op en mengde zich tussen de aanwezigen. Gup zag dat Michiel op hem/haar afstapte en de burgemeester een hand gaf. Hij kon niet horen waar het gesprek over ging omdat Ard, die de muziekinstallatie bediende, de volumeknop wat verder opendraaide bij een zeemanslied over varen en meisjes en verdriet en plezier.

'Wat een pikke pokke herrie,' riep Klaas. 'Mijn sluis heeft helemaal niets met deze gallemiezige drukte. Ze wil rust en niet van die pokdalige prietpratende vastelanders.'

'Wat fijn dat je de bokkepruik op hebt, Klaas,' zei Otto lachend. 'Heb je verder nog wat te zeuren?'

Klaas grijnsde van oor tot oor.

'Het gaat geweldig toch?'

Daar bracht niemand wat tegen in.

Tegen drie uur werd het stil op het eiland. Een klein clubje zat nog na te genieten. Gup was naar Sjaak geweest om wat voor de opening te regelen en meester Jan had de motorkap van Nessie omhoog gezet om, zo zei hij, haar cilinders wat te laten afkoelen. Michiel was er ook. Hij stoeide wat met zijn broertje en genoot. Hij zou zich morgen na afloop van de opening melden bij de poort van de gevangenis. Reint had met de wijkagent gesproken en die had, nadat hij het hele verhaal had

gehoord, bemoedigend geknikt. Reint had gezegd dat hij er persoonlijk voor zou zorgen dat Michiel zich zou melden.

Harm-Jan had ondertussen veel nagedacht en besloot dat het de hoogste en de juiste tijd was. Hij ging vlak bij de pizzabus aan een tafel zitten waar zijn zoon en zijn vader al zaten. Reint en Leroy keken verbaasd want zo vrolijk hadden ze Harm-Jan al een hele tijd niet gezien. Hij haalde een van Sjaaks brillen uit zijn broekzak en zette die op. Hij ging aan de linkerkant van Reint zitten en keek zijn vader in het gezicht.

‘Wil je je ooglapje wel afzetten, pap?’ vroeg hij zuchtend. Reint knikte. Leroy keek verbaasd en Gup keek met Otto van een afstandje toe. ‘Zal ik het aan Leroy vertellen?’

Reint knikte. ‘Het is jouw verhaal.’

‘Ik ben er gisteren achter gekomen dat ik ben bang ben dat er wat met je gebeurt,’ mompelde Harm-Jan.

‘Dat weet ik al lang,’ zei Leroy. ‘Ik mag niets.’

Harm-Jan probeerde te glimlachen en hij lachte een heel klein beetje om zichzelf. ‘Ik heb eigenlijk nooit gezien dat jij dat natuurlijk ook wel wist. Ik was veel te veel met mezelf bezig. En met de zaak, en met je moeder. Ik maakte ruzie met mijn vader door domme dingen te doen. Ik wilde juist graag dicht bij hem zijn om goed te maken wat ik had gedaan.’

Harm-Jan wreef over zijn eigen armen. ‘Pap had een jachtgeweer en we schoten achter het huis vaak op blikjes. Op een bepaald moment waren we erg aan elkaar gewaagd en wilden we allebei winnen. Ik was aan de beurt voor een laatste schot maar het blikje waaide van de paal. Reint wilde het blikje terug zetten en ik haalde het geweer naar beneden. Toen is iets helemaal mis gegaan en heb ik de trekker overgehaald. Ik heb nog steeds geen idee hoe dat kon gebeuren. Ik had jouw leeftijd, Leroy, en ik schoot je vader een kogeltje door het linkeroog.’

‘Echt?’ vroeg Leroy waarop Harm-Jan en Reint allebei knikten. ‘Je opa lag daar op de grond en hij had pijn. Dat beeld vergeet ik nooit weer.’

Opa Reint wreef door zijn blinde oog. ‘Het is lang geleden Harm.’

‘En toch denk ik er elke dag aan, pap. Misschien ook wel omdat je altijd die ooglap voor hebt. Elke keer als ik je zie kijk ik alleen maar naar dat ding en niet meer naar jou of wie je bent.’

Reint knikte.

‘Mag ik jouw bril lenen?’ vroeg Reint aan Harm-Jan waarvan de ogen begonnen te glimmen.

‘Ik heb er nog een,’ zei hij en diepte uit zijn andere broekzak een tweede exemplaar op. Reint nam hem aan en zette het montuur op zijn neus. De ooglap gooide hij in een prullenbak.

‘Daarom mocht ik zeker nooit schietspelletjes van je spelen,’ zuchtte Leroy.

‘En had ik er een pesthekel aan als iemand “schiet eens op” zei. Stom he?’

Leroy knikte.

‘Die gestolen deuren van jou hebben mijn ogen geopend, pap. Je hebt er voor gezorgd dat ik anders kijk. Dank je wel.’

Opa Reint sloeg zijn linkerarm om Harm-Jan's schouder en duwde hem tegen zich aan. Zo bleven ze een tijd zitten. Leroy keek er naar en moest huilen en lachen tegelijkertijd. Harm-Jan maakte zich los uit de omhelzing van zijn vader en wreef hem, terwijl hij opstond, over de wang.

‘Kom op Leroy, we gaan fietsen. Wil je me alle deuren laten zien?’

Leroy glunderde.

‘Allemaal?’ riep hij.

‘Allemaal, geen enkele uitgezonderd.’

De opening werd een groot succes. Burgemeester Hoofdstra hield een geweldige toespraak waarbij de geluidsinstallatie die Ard bediende drie keer rondzong. Het piepte en kraste zo nu en dan en de stem van de burgemeester vervormde waardoor het soms wat zangerig leek maar de woorden waren duidelijk. Ze gingen over samen werken en gekke ideeën. Het ging over het verleden en de toekomst. Gup werd genoemd, en Reint, en Klaas. Die liep rond met zijn hoofd in de wolken en stede iedereen voor aan vrouw Meier, zijn vriendin. De openingshandeling was bedacht door Gup. Hij had aan Sjaak gevraagd of die een deurpost met een deur neer wilde zetten. Op de deur stond met grote letters het woord "werelddeur" en de burgemeester kreeg de sleutel van de deur overhandigd door Leroy. De burgemeester kreeg bij een eerste poging na tromgeroffel de deur niet open. Grijnzend kwam Leroy met een andere, de goede, sleutel aangelopen. Hij had eerst als grap de verkeerde gegeven. Onder gelach en gejuich opende de burgemeester de deur waarna iedereen die wilde door de opening kon lopen. Daarmee was de kunstroute geopend en werd de verbouwing van de sluis gevierd. Klaas schutte de eerste schepen en vrouw Meier hielp hem er bij.

Harm-Jan en Leroy liepen samen over het terrein, allebei met hun bril op. Michiel hielp Gup en Otto een tijdje voor hij de bus nam, terug naar de plek waar hij nog een tijdje moest zitten en Reint zat met Rinkje op een bankje te genieten van alles wat hij zag.

Na afloop van het openingsfeest gingen Gup en Otto de bus opruimen en schoonmaken. Ook haalden ze hun spullen uit hun kleine hotel waar de deur, die Reint er uit had gehaald, weer op zijn plek stond.

Gup en Otto namen afscheid van iedereen. Of eigenlijk nam iedereen afscheid van Gup en Otto. Ze werden door Reint benoemd tot ereburgers van het sluseiland. Otto reed de pizzabus van zijn plek en wilde de weg oprijden toen opeens de weg werd versperd door Nessie. Leroy zat op de rijdersstoel en had de microfoon in de hand, Nessie pruttelde en walmde en meester Jan zwaaide uit het raam dat hij had open gedraaid en waarvan hij geen idee had of het later wel weer dichtgedraaid zou kunnen worden.

'Wij rijden voor jullie aan tot de dorpsgrens,' gilde Leroy door de microfoon. Daarna liet meester Jan de claxon gieren en reed het bonte gezelschap langs de werelddeuren het dorp uit.